

IOSUD – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe Fundamentale și Inginerești

TEZĂ DE DOCTORAT

**Cercetări privind comportamentul antreprenorului în desfășurarea
activităților non-agricole din Republica Moldova**

Doctorand

Mogîldea Ina

Președinte

Acad.Prof univ.dr.ing.Rusu Eugen-Victor-Cristian

Conducător științific,

Prof univ.dr.ec. Turek Rahoveanu Maria
Magdalena .

Referenți științifici

Prof univ.dr.habil. Stelica Cristea

Prof univ.dr.habil. Silviu Beciu

Prof.dr.ing.ec.habil. Zugravu Gheorghe-Adrian

Seria I Nr.

GALAȚI

2024

CUPRINS

ABSTRACT	<u>16</u>
LISTA TABELELOR	<u>23</u>
LISTA FIGURILOR	<u>24</u>
LISTA ANEXELOR	<u>26</u>
INTRODUCERE	<u>27</u>
CAPITOLUL 1. CONSIDERAȚII GENERALE ȘI SPECIFICE PRIVIND ACTIVITĂȚILE NON-AGRICOLE PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA	<u>29</u>
1.1. CONCEPT, CONSTRINGERO ȘI PROVOCARI ALE DEZVOLTĂRII DURABILE	<u>29</u>
1.2 FACTORII ECONOMICI AI DEZVOLTĂRII DURABILE DIN RM	<u>30</u>
1.3 FACTORII POLITICI AI DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN RM	<u>36</u>
1.4 FACTORII SOCIALI AI DEZVOLTĂRII DURABILE ÎN RM	<u>38</u>
1.5 PREMISE PENTRU O ECONOMIE NON-AGRICOLĂ ȘI EFECTE PENTRU RM - APARIȚIA AFACERILOR NON-AGRICOLE	<u>45</u>
CAPITOLUL 2. CONTRIBUȚII ALE FINANȚĂRILOR EUROPENE ÎN VIITORUL IMMURILOR ȘI DEZVOLTĂRII RURALE ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2020	<u>47</u>
2.1. BENEFICIILE ȘI LIMITE ÎN FUNCȚIONAREA ACORDULUI DINTRE UE ȘI REPUBLICA MOLDOVA	<u>47</u>
2.2. SITUAȚIA MACROECONOMICĂ ACTUALĂ	<u>49</u>
2.3. ARGUMENTE ÎN FAVOAREA ASOCIERII ȘI ADERĂRII LA UE A RM	<u>51</u>
2.4. DESCHIDEREA OBIECTIVELOR INCLUSE ÎN AGENDA ASOCIAȚIEI ȘI ZLSAC	<u>53</u>
2.4.1 IMM-urile – PRINCIPALII JUCĂTORI AI ZLSAC	<u>55</u>
2.5. NIVELUL INVESTIȚIONAL PRIN PNDR în Moldova în perioada 2014-2023	<u>61</u>
2.5.1. INVESTIȚII REALIZATE PRIN MĂSURA 1 DIN PNDR MOLDOVA ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2023	<u>61</u>
2.5.2. INVESTIȚII REALIZATE PRIN MĂSURA 2 DIN PNDR ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2020	<u>62</u>
2.5.3. INVESTIȚII REALIZATE PRIN MĂSURA 3 DIN PNDR ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2020	<u>64</u>
2.5.4. INVESTIȚII REALIZATE PRIN MĂSURA 4 DIN PNDR ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2020	<u>67</u>
2.5.5. INVESTIȚII REALIZATE PRIN MĂSURA 4 DIN PNDR ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2020	<u>69</u>
2.5.6. INVESTIȚII REALIZATE PRIN MĂSURA 6 DIN PNDR ÎN REGIUNEA CENTRU ÎN PERIOADA 2014-2020	<u>70</u>

CAPITOLUL 3. DECALAJE NON-AGRICOLE ÎN DESCRIEREA REGIUNILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA	<u>71</u>
3.1.REGIUNILE RURALE –DELIMITĂRI ȘI CARACTERISTICI	
3.2 ABORDĂRI METODOLOGICE PRIVIND EVALUAREA DECALAJELOR DE DEZVOLTARE ÎNTRE REGIUNILE REPUBLICII MOLDOVA[1]	<u>76</u>
3.3 STABILIREA SETULUI DE INDICATORI PENTRU APLICAREA METODEI MULTICRITERIALE DE EVALUARE A DECALAJELOR DE DEZVOLTARE A REGIUNILOR DIN MOLDOVA.	<u>80</u>
3.4 ESTIMAREA DECALAJELOR ÎNTRE REGIUNI DIN REPUBLICA MOLDOVA.	<u>82</u>
3.4.1. NUMĂRUL MEDIU AL SALARIAȚILOR ÎN ACTIVITĂȚI ECONOMICE NONAGRICOLE	<u>83</u>
3.1.1.CIFRA DE AFACERI ALE PRINCIPALELOR ACTIVITĂȚI NONAGRICOLE PE REGIUNI ÎN REPUBLICA MOLDOVA.	<u>85</u>
3.4.3. VALOAREA ADĂUGATĂ BRUTĂ A PRINCIPALELOR ACTIVITĂȚI NON-AGRICOLE PE REGIUNI ÎN REPUBLICA MOLDOVA.	<u>87</u>
3.4.4. STRUCTURA GOSPODĂRIILOR DUPA TIPUL GOSPODARULUI PE REGIUNI ÎN REPUBLICA MOLDOVA.	<u>88</u>
3.4.5. SUPRAFAȚA CE REVINE PE EXPLOATAȚIE	<u>90</u>
3.4.6.RESURSELE UMANE	<u>92</u>
3.4.7. ACTIVITĂȚI DE PROCESARE	<u>94</u>
3.4.8. DENSITATEA ANIMALELOR.	<u>97</u>
3.4.8.ESTIMATORUL GLOBAL DE EFICIENȚĂ AL SECTORULUI NON-AGRICOL ÎN REGIUNILE DIN REPUBLICA MOLDOVA.	<u>100</u>
CAPITOLUL 4. ANCHETĂ PRIVIND PERSPECTIVELE DE DEZVOLTARE A ACTIVITĂȚILOR ANTREPRENORIALE LA NIVELUL REGIUNII CENTRU, REPUBLICA MOLDOVA	<u>104</u>
4.1.FORMULAREA IPOTEZELOR GENERALESI IPOTEZELOR STATISTICE	<u>104</u>
4.2. STABILIREA OBIECTIVELOR CERCETARII	<u>105</u>
4.3.MATERIAL ȘI METODE DE CERCETARE PRIVIND PERSPECTIVA DE DEZVOLTARE A ANTREPRENORIATULUI ÎN REGIUNEA CENTRU	<u>106</u>
4.4. ANALIZA REZULTATELOR ANCHETEI	<u>108</u>
4.4.1. PREZENTAREA EȘANTIONULUI	<u>108</u>
4.4.2. ANALIZA REZULTATELOR ANCHETEI	<u>113</u>
C O N C L U Z I I	<u>137</u>
BIBLIOGRAFIE	<u>146</u>

REZUMAT

Teza de doctorat intitulată **Cercetări privind comportamentul antreprenorului în desfășurarea activităților non-agricole din Republica Moldova** redă studierea uneia dintre cele mai actuale teme, în condițiile în care antreprenorul local este cel care valorifică oportunități, gestionează riscuri și resurse, inovează, ceea ce poate oferi o identitate puternică, creează și transmite încredere către consumatori, determină apariția și dezvoltarea de noi afaceri.

O zonă rurală a țării este motorul unei economii de succes. Succesul unui antreprenor poate începe la sat.

Conceptual, dezvoltarea antreprenoriatului rural, fie în domeniul agricol, fie non-agricol, implică satisfacerea nevoilor generațiilor actuale, păstrând în același timp capacitatea generațiilor viitoare de a-și îndeplini propriile necesități[1]. Acesta este un obiectiv general la nivelul întregii Uniuni, care stă la baza multor politici guvernamentale[1]. Dezvoltarea rurală este un subiect extrem de controversat și pentru comunitatea Uniunii Europene, contradicțiile apar și în relațiile dintre țări.

Teoria 'De Benedictis', bazată pe faptul că în centru dezvoltării stă procesul de diversificare a economiei locale, respinge ideea că agricultura însăși poate deveni o sursă de diversificare și susține ideea că atractivitatea zonelor rurale, adică capacitatea de a atrage resurse și de a opri exodul populației rurale din zonele rurale, depinde în mare măsură de capacitatea zonelor rurale de a crea surse alternative de venit, adică neagricole și care nu apar în agricultură, fermă sau în familia fermierului [2].

Multifuncționalitatea joacă un rol fundamental, rolul pentru supraviețuirea fermei și a familiei de fermieri, dar, în același timp, trebuie recunoscut că acest fenomen nu ar fi fost niciodată posibil fără dezvoltarea producției locale neagricole. De-a lungul timpului, s-au deschis noi posibilități de dezvoltare rurală datorită schimbărilor în procesele de dezvoltare urbană.

Dezvoltarea rurală este o direcție prioritară și pentru Republica Moldova. Tendința este îndreptată spre oamenii activi din comunitățile locale cât și spre partenerii de dezvoltare ce doresc să contribuie la această zonă. Prin programe ei pot contribui la dezvoltarea și îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, la apariția de noi servicii locale care răspund nevoilor locuitorilor, la fel și crearea locurilor de muncă noi etc.

Dezvoltarea spațiului rural este esențială pentru o țară, având o importanță majoră atât prin dimensiunea acestuia, reflectată în suprafața sa, cât și prin proporția populației implicate în activități non-agricole, agricole, productive, servicii socio-culturale și turism[1].

Nivelul de dezvoltare a calității vieții populației și economia oricărui stat pot fi judecate după nivelul de dezvoltare a zonelor rurale. Teritoriile rurale sunt entități teritoriale în cadrul cărora se formează o comunitate care își are caracteristicile sale printr-un stil de viață rural specific. Principalul obiectiv în dezvoltarea zonelor rurale este de-a crea condiții pentru asigurarea creșterii bunăstării populației care locuiește acolo, păstrarea valorilor culturale și utilizarea pe termen lung a resurselor naturale. Pentru a atinge acest obiectiv depinde cum sunt soluționate anumite probleme cu care se confruntă zonele rurale, cum ar fi dezvoltarea turismului rural și ecologic, sprijinirea silviculturilor, agriculturilor, industriei și meșteșugăritului original local.

Republica Moldova este o țară cu teritoriul preponderent rural, dezvoltarea rurală devine pentru noi o necesitate actuală, complexă, dar și de lungă durată. Situația social-

economică în Republica Moldova din mediul rural este caracterizată de probleme acumulate care împiedică tranziția sa către o dezvoltare durabilă. Fenomenele de criză care s-au format odată cu începerea reformelor actuale, nu au fost depășite până acum.

Cel mai important rol în acest domeniu îl poate juca micul antreprenoriat rural non-agricol, deoarece, în condițiile relațiilor de piață actuale, acesta capătă o importanță vitală. Micul business rural non-agricol îi dă viață sectorului agricol, creșterii calității produselor agricole și materiei prime. De asemenea, reduce șomajul, creează condiții pentru concurență (vorbim de concurența loială), ceea ce duce la crearea multor lucruri inovative și unice, orientând producătorii de mărfuri rurale către condițiile pieței, bazându-se pe propriile forțe prin crearea locurilor noi de muncă.

Acum, în zilele noastre, zona rurală poate fi considerată nu numai o industrie care oferă țării materie primă și alimente, ci și un client fidel al produselor industriale care generează profituri în diferite sectoare ale complexului economic (piese de schimb, resurse energetice, mașini agricole, îngrășăminte, minerale, produse fitosanitare etc.)

Reducerea producției industriale în centrele urbane, costul ridicat și calitatea scăzută a vieții în orașe influențează atractivitatea tot mai mare a zonelor rurale și apariția acolo a noi funcții, în special în zonele apropiate de centrele urbane.

Businessul rural nu este doar o bază pentru a asigura securitatea alimentelor, ci și o creștere a nivelului de trai într-un grup rural mai puțin prosper. Antreprenoriatul rural influențează și formează în mare măsură climatul socio-economic din fiecare regiune a țării.

Obiectivele cercetării

Scopul tezei este analiza principalilor factori de atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă a Republicii Moldova în special dezvoltarea antreprenoriatului non-agricol rural. Metodele științifice utilizate în lucrare sunt: analiza sistemică, sinteza, analiza critică, structurarea unui volum mare de literatură care a fost scrisă și analizată de mai mulți autori ai tematicii dezvoltării antreprenoriatului rural non-agricol și agricol.

Motivația alegerii temei de cercetare pornește de la interesul de a studia legătura dintre antreprenoriat și creșterea economică, deoarece creșterea economică a țării și în special a zonei rurale depinde de abilitatea de a susține antreprenoriatul. Întreprinderile mici și medii sunt cele mai importante resurse de a crea locuri noi de muncă. Colaborarea antreprenorului cu comunitatea, dar și cu susținerea statului, face ca ideile să se transforme în acțiuni.

Obiectul cercetării tezei este analiza tendinței de dezvoltarea a zonei rurale prin prisma dezvoltării antreprenoriatului rural non-agricol, ca zonă promițătoare de dezvoltare economică. Subiectul studiului îl constituie procesele de interacțiune dintre stat, comunitate și antreprenor care participă la organizarea și dezvoltarea business-ului rural.

Scopul lucrării este de a evalua starea business-ului rural în zona de Centru a Republicii Moldova și dezvoltarea direcțiilor strategice pentru această dezvoltare în regiunea de Centru.

Obiectivul tezei este să analizeze scopul statului pentru susținerea intereselor cetățenilor care vor să devină antreprenori. Analizăm cu atenția acordată antreprenorilor din zonele rurale, deoarece dacă este să ne reroim la creșterea economică și dezvoltare durabilă. Fiecare specialist în domeniu vine cu concluzia că aportul antreprenoriatului asupra dezvoltării economice a țării este major, și anume prin numărul de afaceri noi create, prin ponderea forței de muncă, prin veniturile generate de întreprinderile mici și mijlocii dintr-o anumită ramură, sau chiar PIB-ul.

Principalele rezultate: În baza cercetării efectuate, s-au identificat următoarele impedimente esențiale ce stau în calea dezvoltării antreprenoriatului rural non-agricol.

Economia Republicii Moldova continuă să fie dependentă de finanțarea externă, provenită de la organizații internaționale și altele similare[1]. În plus, nu pot ignora faptul că migrația și integrarea socială reprezintă provocările majore ale secolului XXI, care necesită o abordare pluridimensională pentru a evalua potențialul migrației în dezvoltarea socio-economică[1]. Această lucrare de cercetare este structurată în două părți principale, prezentate în patru capitole. Prima parte a tezei explorează aspecte teoretice, incluzând teorii și studii de dezvoltare internațională, precum și utilizarea metodei istorice. A doua parte a lucrării este realizată pe baza datelor statistice naționale, cu un accent deosebit pe dimensiunea socială[1].

Obiectivele cercetării sunt cuprinse în capitole care au fost scrise în perioade diferite din momentul începerii studiilor, deci conțin parțial reflecțiile și analizele pentru perioade anterioare, cu completări de date actuale reformei politicii de dezvoltare rurală pentru Republica Moldova.

În primul capitol, am redat pe scrierile istorice analizate care descrie evoluția cadrului global de dezvoltare, ce presupune dezvoltarea rurală în conceptul de dezvoltare durabilă, ce impact au activitățile non-agricole pentru dezvoltarea durabilă din Republica Moldova, schimbările demografice a populației din zona de Centru, unde sunt studiate amenințările ruralului marcate de șomaj și de fenomenul îmbătrânirii. Am accentuat noțiunea de dezvoltare durabilă, care, de fapt, este conceptul de a schimba viziunea generațiilor prezente, posibilitatea generațiilor viitoare.

În capitolul doi, am analizat decalajele non-agricole în descrierea regiunilor din Republica Moldova. Studiul realizat abordează problema dezvoltării activităților non-agricole în Republica Moldova, areal delimitat de puterea de polarizare a unei regiuni, prin convergența relațiilor social-economice actuale și istorice, care au făcut din urban alegerea potrivită pentru elaborarea metodologiei de stabilire a rolului pe care îl au în dezvoltarea unei regiuni activitățile neagricole. Capitolul urmărește să evidențieze și potențialul de polarizare al unor regiuni rurale, care se adaugă la potențialului de influență a regiunilor predominant urbane.

Modelul teoretic este oferit de economia rurală non-agricolă. S-a utilizat, pentru analiză, gradul de complexitate al activităților neagricole, prin care am identificat trei niveluri de dezvoltare a acestui tip de activități din comunele aflate în studiu. Studiul de caz evidențiază gradul în care urbanul polarizează forța de muncă din spațiul rural proxim.

În capitolul trei, tratăm subiectul contribuțiilor de finanțări europene în viitorul IMM-urilor și dezvoltării rurale în zona de Centru în perioada **2014-2020**. Abordăm în acest capitol contribuția finanțărilor prin Programul Național de Dezvoltare Rurală asupra dezvoltării Regiunii Centru, plecând de la ideea că IMM-urile joacă un rol central în implementarea viitorului ZLSAC. Capitolul descrie baza economică și politică în Regiune, subliniind importanța IMM-urilor în evoluția relațiilor.

Datele statistice privind finanțările IMM-urilor în perioada 2014-2020 au fost utilizate pentru analiză, gradul de complexitate al activităților neagricole, prin care am identificat trei niveluri de dezvoltare a acestui tip de activități din comunele aflate în studiu. Studiul de caz evidențiază gradul în care urbanul polarizează forța de muncă din spațiul rural proxim.

Capitolul patru vine cu date analizate în baza Chestionarului privind perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului, la nivelul Regiunii Centru din Republica Moldova. Raportul a fost realizat în baza unui chestionar la care au răspuns persoane de diferite

vârste, provenind din diferite medii și cu diferite ocupații. Aceste aspecte sunt reprezentate prin grafice și tabele care, în concluzie, ne prezintă analiza care afirmă că avem mult de lucru la capitolul infrastructurii economice. De asemenea, este necesar ca tinerii să aibă parte de mai multă educație antreprenorială. Un alt aspect cheie este simplificarea birocrăției, care este un impediment masiv în realizarea noilor idei antreprenoriale.

Întrebările de cercetare de bază au ținut cont de aspectul unui viitor antreprenor de a iniția o afacere, deci, în urma analizei, s-a constatat că persistă o frică de-a nu reuși în afacere, ocupă un loc de top anume pentru cei care vor să inițieze și să dezvolte o afacere.

S-a analizat nivelul de dezvoltare a capacităților de business a persoanelor tinere. La fel fel s-a confirmat ideea că antreprenoriatul se învață, nimeni nu se naște cu o afacere de succes, ci tinde să devină prosperă. Un antreprenor pe parcursul vieții învață anumite abilități și competențe care sunt aplicabile în toate aspectele vieții, nu doar în business.

La partea de concluzii și recomandări sunt prezentate sinteze privind evoluția antreprenoriatului rural non-agricol, cât și importanța business-ului rural non-agricol pentru Republica Moldova.

Am analizat intențiile statului în promovarea activă a antreprenoriatului rural, fie agricol fie non-agricol, pentru implementarea eficientă și de înaltă calitate a potențialului socio-economic al întreprinderilor, în acordarea sprijinului financiar și de credit pentru adaptarea la condiții moderne. În zonele rurale, autoritățile locale nu au adesea capacitatea de a rezolva toate problemele destul de importante ale dezvoltării socio-economice a teritoriilor.

În agricultura țării există multe probleme care au un impact mare asupra îmbunătățirii antreprenoriatului, acestea includ dificultăți în acumulare de capital inițial, canale de vânzare, lipsa de echipament și, în același timp, se remarcă faptul că mulți săteni nu vor să se angajeze în antreprenoriat rural, nu în ultimul rând, lipsa facilităților de infrastructură, a întreprinderilor de transport și prelucrare, ceea ce reduce stimulentele pentru legumicultură și cereale, calitatea slabă a produsului nu duce la creșterea vânzărilor și, respectiv, generare de venituri mici. Trebuie de remarcat faptul că există și factori locali combinați cu tradiții locale, naționale și condiții climatice specifice.

Tinerii din mediul rural preferă afaceri comerciale și financiare și, ori de câte ori au posibilitatea, se străduiesc să meargă la muncă în oraș. În același timp, analiza arată că antreprenoriatul rural permite rezolvarea problemelor din zonele rurale, îmbunătățirea calității serviciilor de nevoi casnice și confortabile, utilizarea resurselor locale.

Situația demografică și situația ecologică distrug echilibrul speranței de viață a populației. Mediul de viață la nivel scăzut, oportunități limitate de muncă în zonele rurale, niveluri de venituri mici și altele au influențat destul de mult asupra degradării forțelor de muncă și depopularizarea satelor, ceea ce a dus la dezechilibrarea social-economică a zonelor rurale.

În acest sens, atingerea unui nivel calitativ de dezvoltare în zonele rurale devine una dintre sarcinile importante ale Statului, care are sarcina strategică de a conduce transformări structurale și funcționale ale zonelor rurale, oferindu-le posibilități care să le permită să se adapteze la schimbarea condițiilor social-economice.

Economia inovatoare ar trebui să devină nu numai un sector aparte al economiei unei țări, ci și o condiție pentru dezvoltarea social economică de succes.

O creștere de dezvoltare în sectorul rural este posibilă doar printr-o tranziție către dezvoltarea inovatoare, cu implementarea unui set de măsuri legislative și organizatorice, dar și crearea unor condiții favorabile dezvoltării unor tipuri de inovații.

În condițiile de astăzi, când satele au condiții de dezvoltare slabă, au nevoie de susținere atât financiară, tehnică, dar și de preluarea bunelor practici pentru a se dezvolta. Rolul important în dezvoltarea rurală le revine resurselor umane, participanți ai vieții economice și sociale. Pentru a implementa un program de dezvoltare durabilă într-o anumită zonă, este important de ținut cont și de evaluat condițiile stării social-economice, respectarea câtorva principii de bază cum ar fi:

- managementul integrat al proceselor de producție,
- procesare,
- transport,
- distribuție utilizare
- depozitare a producției
- de a folosi și beneficia de resursele pământului
- desfășurare a activității transparente de către autoritățile și instituțiile statului, ș.a.

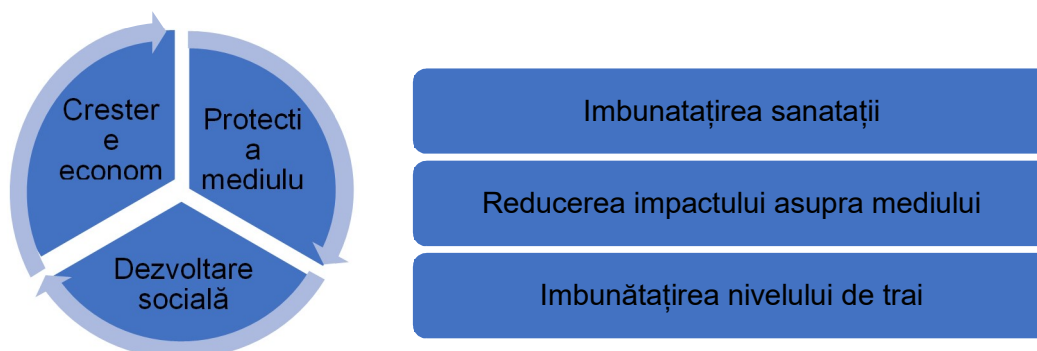
Analiza documentelor strategice arată că aceste principii se regăsesc în Strategia de Dezvoltare MOLDOVA 2020 – 2030.

Derularea activității din mediul rural în mod sustenabil presupune obținerea unor produse – mărci care creează sustenabilitate în oferta lor și sunt mai atractive pentru consumatori. Înțelegem că se poate face o diferență mai mare cu privire la unele dintre problemele sociale, de mediu și economice majore ale lumii dacă valorificăm acoperirea, influența și resursele pentru a stimula schimbarea transformățională.

Ceea ce este cu adevărat necesar este schimbarea sistemelor mai largi – produse alimentare, energie sau sănătate. Este necesară accentuarea eforturilor în trei domenii în care avem acoperirea, influența și resursele necesare pentru a crea schimbarea transformățională. Prin aceasta, se înțelege o schimbare fundamentală a sistemelor ca întreg, nu doar îmbunătățiri incrementale. Aceste domenii sunt:

- eliminarea despăduririlor din lanțurile de aprovizionare.
- sprijinirea agriculturii sustenabile și dezvoltarea micilor fermieri.
- îmbunătățirea igienei prin spălarea mâinilor, consumarea de apă potabilă sigură și salubritate publică

Obiective pentru sustenabilitatea unei afaceri

Sursa: prelucrări ale autorului

Crizele secolului XXI au pus în evidență slăbiciunile sectorului economic. Crizele au ridicat întrebări privind activitatea business-ului în general, fie agricol sau non-agricol.

Administrațiile publice locale și oficialii aleși joacă un rol strategic în orientarea dezvoltării economico-sociale cu avantaje pe termen lung pentru comunitate.

Pentru fiecare efort de dezvoltare socio-economică, comunitatea trebuie să adopte scopuri și strategii care să se potrivească circumstanțelor locale, necesităților, resurselor și potențialului său.

Dezvoltarea comunităților reprezintă un proces ce are drept rezultat o îmbunătățire a calității vieții. Această dezvoltare reprezintă o strategie prin care actorii și instituțiile autorității publice încearcă să folosească resursele în modul cel mai eficient cu putință, în scopul creării de noi locuri de muncă și îmbunătățirii mediului economic.

Obiectivul major al dezvoltării comunităților este de a participa la dezvoltarea economică și prosperitatea socială, prin a construi un mediu favorabil pentru antreprenori, și respectiv cu integrarea în societate a grupurilor vulnerabile. Promovarea unei atitudini pozitive a locuitorilor față de problemele dezvoltării propriei regiuni. Modelele de dezvoltare a comunităților diferă în raport cu resursele și oportunitățile existente pe plan local.

Dacă este să vorbim despre ce ar însemna dezvoltarea durabilă pentru Republica Moldova, aceasta s-ar rezuma la cel puțin următoarele două aspecte importante:

- Trecerea de la modelul de creștere economică bazat pe consum și importuri la un nou model de creștere economică bazat pe investiții și exporturi;
- Protecția socială a cetățenilor – acoperirea minimului de existență, indexarea veniturilor salariale și pensiilor, fundamentarea unui sistem de asigurări sociale și medicale eficient etc.

La nivel local, dezvoltarea durabilă reprezintă un proces de colaborare și integrare a eforturilor tuturor sectoarelor – guvernamental, mediul de afaceri și societatea civilă – cu scopul de a crea condiții favorabile pentru dezvoltarea economică și generarea de noi locuri de muncă. Aceste eforturi trebuie să fie în cele din urmă direcționate către un obiectiv comun: creșterea bunăstării populației din comunitate[1] [3].

Dezvoltarea economică locală (DEL) nu se rezumă doar la fenomenul cantitativ (economic), ci și unul calitativ (socio-uman). Creșterea economică va face parte din dezvoltare, numai în cazul dezvoltării unui sistem socio-economic, cum ar fi îmbunătățirea calitatății vieții și implicarea comunității în rezolvarea problemelor comune și respectiv fructificarea beneficiilor[4].

RM, pe parcursul perioadei sale de independență, a promovat diverse practici de dezvoltare comunitară participativă, esența cărora se implementează în contextul politicilor de dezvoltare regională, principalelor strategii naționale din ultimii ani, precum și în proiectele de strategii pentru perioadele următoare.

Este firesc ca, în tranziția economică și politică spre o societate liberă și democratică, aceste schimbări de structuri administrative să fie supuse unor puncte de vedere contradictorii, chiar și în țările politic stabile. Nu există un sistem ideal de administrație, bun de copiat pentru toate țările. De aceea, este necesar de căutat caracteristicile unui sistem de APL, care să se potrivească specificului social și cultural, tradițiilor administrative și politice specifice, dar îmbinându-le cu standarde internaționale de referință și autoritate[3].

Odată cu începutul transformării economice, s-a înregistrat o scădere rapidă a ocupării forțelor de muncă în agricultură, un factor important în dezvoltarea Ruralului și, în special, în zonele cu condiții climatice nefavorabile pentru agricultură. Acest lucru s-a datorat faptului că întreprinderile agricole au falimentat din cauză că au devenit neprofitabile și, pentru o parte din oameni, singura sursă de existență a devenit casa.

Cu toate acestea, produsele din zona personală au o cerere limitată și nu oferă un venit semnificativ, de aceea, populația din mediul rural este angajată concomitent și în activități non-agricole pentru a genera venituri pentru existență. Situația actuală de pe piața muncii din mediul rural este determinată de faptul că numărul de persoane din zona rurală angajate în activități non-agricole crește în fiecare an. Evident că activitățile non-

agricole din zonele rurale au un efect de întinerire asupra stilului de viață al populației rurale, dar, desigur, cu o mare discrepantă față de zona urbană. Pentru a acorda o notă satisfăcătoare activităților non-agricole în zonele rurale, este necesar să se dezvolte activități non-agricole folosind resursele locale. Potențialele resurse naturale și sociale ar trebui să devină baza dezvoltării activităților non-agricole rurale. Pentru a determina cât de favorabile sunt aceste scopuri, este necesar de a identifica zonele după caracteristicile lor funcționale. Acest lucru va oferi plasarea rațională după tipurile de activități non-agricole, alegerea după direcțiile sale de specializare și dezvoltare pentru creșterea forței de muncă pentru zonele rurale.

Programele de dezvoltare a activităților non-agricole în zonele rurale ar trebui să prevadă un mecanism organizatoric și economic care să asigure condițiile și stimulentele necesare dezvoltării activităților non-agricole, în special infrastructura logistică, industrii de prelucrare a produselor agricole, industrii de producere a materialelor de construcții din materii prime locale, dezvoltarea turismului rural, domeniul meșteșugurilor populare, prelucrarea fructelor sălbatice, plantelor medicinale ș.a.

Toate acestea vor face posibilă utilizarea oportunităților locuitorilor din mediul rural de a găsi un loc de muncă sau de a iniția o afacere rurală. Chiar și în timpul unei crize, antreprenoriatul rural poate fi profitabil, pe măsură ce apar noi nișe și nevoi, iar condițiile pieței se schimbă.

Capitolul 1: Considerații generale și specifice privind activitățile non-agricole pentru dezvoltarea durabilă din Republica Moldova

1.1. Conceptul de dezvoltare durabilă și aplicarea sa în mediul rural

Acest capitol explorează fundamentele teoretice ale dezvoltării durabile, evidențiind interconexiunea dintre dimensiunile economice, sociale și ecologice. În contextul mediului rural, este esențial ca dezvoltarea durabilă să includă strategii care să protejeze mediul, să genereze locuri de muncă viabile și să întărească coeziunea socială.

Se subliniază importanța extinderii activităților non-agricole ca o modalitate de a asigura viabilitatea economică a regiunilor rurale. Aceste activități nu doar că contribuie la diversificarea surselor de venit, dar și la îmbunătățirea infrastructurii și la atragerea tinerilor în zonele rurale. În plus, se discută despre modalitățile prin care integrarea acestor activități poate sprijini nu doar economia locală, ci și protecția resurselor naturale.

1.2. Factorii economici, politici și sociali ai dezvoltării antreprenoriatului non-agricol

Această secțiune analizează contextul economic național și impactul acestuia asupra dezvoltării antreprenoriatului non-agricol. Se constată că lipsa resurselor financiare adecvate reprezintă o provocare majoră pentru IMM-uri, iar datele statistice disponibile ilustrează structura de finanțare a afacerilor non-agricole din mediul rural.

Un alt aspect crucial este influența politicilor guvernamentale. O evaluare critică a programelor de sprijin și subvenționare a IMM-urilor relevă că, deși aceste inițiative au potențialul de a stimula dezvoltarea, există obstacole administrative care limitează accesul la resurse. Astfel, se impune o reformă a sistemului pentru a reduce birocrăția și a facilita un mediu favorabil antreprenoriatului.

Factorii sociali, precum migrarea tinerilor din mediul rural și îmbătrânirea populației, reprezintă provocări semnificative. Studiul analizează efectele negative ale acestor tendințe asupra pieței muncii și activităților economice din zonele rurale, evidențiind necesitatea unor soluții viabile pentru a atrage tinerii înapoi și a menține un capital uman activ.

1.3. Diversificarea activităților economice în zonele rurale

Diversificarea economiei rurale este o necesitate urgentă, având în vedere că agricultura a fost, în mod tradițional, principala sursă de venit pentru aceste regiuni. În prezent, este imperativ ca dependența de sectorul agricol să fie redusă prin promovarea activităților non-agricole, cum ar fi turismul rural, meșteșugurile și serviciile de procesare a produselor agricole.

Această secțiune pune accent pe importanța diversificării economice pentru crearea unui mediu economic sustenabil. Se propun măsuri concrete pentru stimularea acestor activități, inclusiv:

- **Infrastructura digitală:** Implementarea unor soluții digitale care să faciliteze promovarea și comercializarea produselor locale, contribuind astfel la o vizibilitate mai mare pe piețele interne și externe.
- **Educația antreprenorială:** Crearea de programe de formare și educație antreprenorială care să ofere cunoștințele necesare tinerilor antreprenori pentru a dezvolta afaceri prospere în sectoare non-agricole.

Prin adoptarea acestor strategii, se poate sprijini nu doar dezvoltarea economică a regiunilor rurale, ci și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor acestora, asigurându-se astfel o dezvoltare durabilă pe termen lung la nivel de comunități rurale pentru formarea unei culturi de afaceri.

Capitolul 2: Contribuții ale finanțărilor europene în dezvoltarea rurală în regiunea Centru

2.1. Rolul finanțărilor europene în Republica Moldova

Acest subcapitol analizează influența semnificativă a finanțărilor europene asupra dezvoltării rurale din Republica Moldova, punând accent pe impactul fondurilor alocate prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Finanțările europene, în special cele rezultate din Acordul de Asociere și din Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (ZLSAC), au deschis noi oportunități pentru antreprenorii locali, oferindu-le acces la resurse financiare esențiale și piețe externe.

Analiza statistică a absorbției fondurilor europene în Regiunea Centru va include date despre numărul de proiecte implementate, ratele de succes ale inițiativelor IMM-urilor și impactul acestora asupra economiei locale. În plus, se va discuta despre efectele acestor fonduri asupra dezvoltării infrastructurii rurale, sprijinului pentru inovație și creării de locuri de muncă, cu exemple concrete de succes.

2.2. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020

Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) este analizat ca principal instrument de sprijinire a antreprenorilor din mediul rural, având un rol crucial în facilitarea accesului la resurse financiare pentru IMM-uri. Acest subcapitol va explora în detaliu

obiectivele PNDR, strategia de implementare și modul în care a contribuit la crearea de locuri de muncă, modernizarea infrastructurii și promovarea inovației tehnologice în zonele rurale.

Se va sublinia impactul pozitiv al PNDR asupra diversificării activităților economice în mediul rural, precum și provocările întâmpinate, în special birocrăția excesivă care a restricționat accesul la fonduri pentru mulți antreprenori. Se vor prezenta studii de caz care evidențiază atât succesul inițiativelor susținute de PNDR, cât și obstacolele cu care s-au confruntat beneficiarii.

2.3. Impactul fondurilor europene asupra dezvoltării economice în Regiunea Centru

Acest subcapitol se va concentra pe evaluarea impactului fondurilor europene printr-o comparație între regiunile care au beneficiat de sprijin european și cele care nu au avut acces la aceste resurse. Analiza va include date statistice relevante, prezentate sub formă de grafice și tabele, care să evidențieze următoarele aspecte:

- **Creșterea numărului de IMM-uri:** Se va analiza modul în care fondurile europene au contribuit la înființarea și dezvoltarea IMM-urilor în Regiunea Centru, cu exemple de afaceri de succes.
- **Evoluția cifrei de afaceri:** Se va discuta despre impactul acestor fonduri asupra creșterii cifrei de afaceri a IMM-urilor, inclusiv tendințele de creștere pe termen lung.
- **Impactul asupra calității vieții și infrastructurii:** Se vor evalua modificările în calitatea vieții în comunitățile rurale, inclusiv îmbunătățiri în infrastructură și servicii esențiale, precum educația și sănătatea.

Deși fondurile europene au avut un impact semnificativ și pozitiv, se va sublinia că provocările persistă în ceea ce privește utilizarea eficientă a acestor resurse și sustenabilitatea proiectelor finanțate. Vor fi discutate soluții potențiale pentru a maximiza beneficiile acestor fonduri în dezvoltarea rurală viitoare.

Capitolul 3: Analiza decalajelor de dezvoltare între regiunile rurale din Republica Moldova

3.1. Metodologia de evaluare a decalajelor

Acest capitol propune o metodologie detaliată pentru a evalua disparitățile de dezvoltare dintre regiunile rurale din Republica Moldova. Această abordare se bazează pe o serie de indicatori cheie, care sunt împărțiți în trei categorii principale:

Indicatori economici:

- **Cifra de afaceri a IMM-urilor:** Oferă o imagine a performanței economice a întreprinderilor mici și mijlocii din fiecare regiune.
- **Locuri de muncă create:** Indică capacitatea regiunii de a oferi oportunități de angajare.
- **Valoarea adăugată brută:** Măsoară contribuția sectorului privat la economia regională.
- **Accesibilitatea la finanțare:** Evaluează disponibilitatea resurselor financiare pentru antreprenori și întreprinderi.

Indicatori sociali:

- **Rata șomajului:** Reflectă nivelul de ocupare a forței de muncă.
- **Nivelul de educație:** Indică competențele și pregătirea populației active.
- **Migrarea tinerilor:** Oferă informații despre tendințele de emigrare în rândul tinerilor.

Indicatori infrastructurali:

- **Accesul la drumuri:** Măsoară conectivitatea regiunilor.
- **Serviciile de apă și canalizare:** Indicativ pentru standardul de trai și condițiile de sănătate.
- **Accesul la internet:** Reflectă gradul de digitalizare și conectivitate.

Metodologia include atât analize cantitative, bazate pe date statistice, cât și calitative, prin care se colectează perspectivele locuitorilor și antreprenorilor.

3.2. Discrepanțe între regiunile rurale

Cercetarea evidențiază diferențe semnificative între regiunile rurale din Moldova. Regiunile mai dezvoltate, precum Regiunea Centru, beneficiază de resurse mai consistente și o infrastructură superioară, în timp ce regiunile mai puțin dezvoltate se confruntă cu provocări considerabile.

Printre constatările principale se numără:

- **Concentrarea IMM-urilor:** Regiunile cu dezvoltare avansată au o densitate mai mare de IMM-uri și o cifră de afaceri mai ridicată comparativ cu regiunile defavorizate.
- **Accesul la educație:** Regiunile mai dezvoltate dispun de un sistem educațional mai accesibil, contribuind la creșterea competențelor antreprenorilor și angajaților.

Aceste discrepanțe subliniază necesitatea unor măsuri specifice pentru a promova o dezvoltare mai uniformă.

3.3. Măsuri pentru reducerea decalajelor de dezvoltare

În această secțiune sunt prezentate propuneri menite să reducă diferențele de dezvoltare dintre regiunile rurale:

- **Colaborări între regiuni:** Este important să se încurajeze parteneriate între regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, facilitând schimburi de experiență și sprijin reciproc.
- **Programe de formare profesională:** Implementarea unor inițiative de formare pentru antreprenorii din regiunile defavorizate, axate pe abilități esențiale pentru dezvoltarea afacerilor.
- **Sprijin financiar adaptat:** Crearea unor pachete de sprijin pentru IMM-urile din regiunile mai puțin dezvoltate, facilitând astfel accesul la resurse financiare esențiale.

Prin aceste măsuri, se poate contribui la reducerea inegalităților de dezvoltare și la promovarea unei creșteri economice durabile în regiunile rurale ale Republicii Moldova.

Capitolul 4: Ancheta privind perspectivele de dezvoltare a activităților antreprenoriale în Regiunea Centru

Acest capitol a explorat aprofundat perspectivele de dezvoltare a activităților antreprenoriale non-agricole în Regiunea Centru a Republicii Moldova, bazându-se pe o cercetare de marketing care a avut ca obiectiv principal identificarea soluțiilor pentru stimularea antreprenoriatului local. Rezultatele obținute subliniază complexitatea și provocările cu care se confruntă antreprenorii din regiune, precum și oportunitățile potențiale care pot fi valorificate.

Eșantionarea pentru stabilirea perspectivei de dezvoltare a antreprenoriatului, la nivelul Regiunii Centru din Republica Moldova implică o abordare atentă pentru a asigura reprezentativitatea și relevanța datelor colectate. Mărimea eșantionului depinde de precizia estimărilor și de nivelul de variabilitate a respondenților. Este important ca eșantionul să fie suficient de mare pentru a furniza rezultate relevante și reprezentative.

Astfel, pentru stabilirea perspectivei de dezvoltare ale antreprenoriatului au fost intervievați 500 locuitori din Regiunea Centru, cu un spectru larg din punct de vedere al vârstei, al nivelului de studii absolvite, al statutului ocupațional, a categoriei de venit, precum și a zonei de rezidență a respondenților.

Din cei 500 respondenți, cei cu vârsta de 18-24 de ani reprezintă 22,4%, cei de 25-30 de ani au un procent de 33,2%, cei de 31-35 de ani au un procent de 19,4%, cei de 36-40 ani au un procent de 16,6% și cei peste 40 ani reprezintă 8,4%. (Tabelul. 4.1. și Figura. 4.1).

Tabelul 4.1.

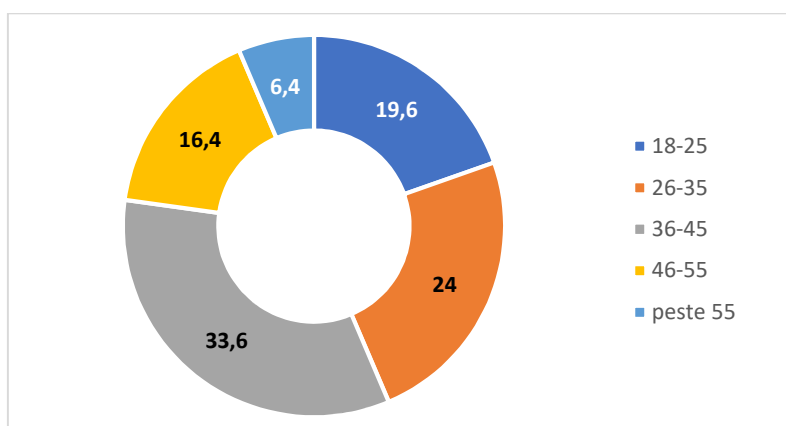
Distribuția respondenților funcție de vârstă

Specificare	Nr.
18-24 ani	98
26-35 ani	120
36-45 ani	168
46-55 ani	82
peste 55 ani	32
Total	500

Sursa: prelucrări proprii

Figura 4.1.

Distribuția respondenților după vârstă

Sursa: prelucrări proprii

Se observă că 218 respondenți, adică 43,6% din numărul total de locuitori care au participat la ancheta realizată este reprezentată de tineri sub 35 ani. Considerăm că acest interval de vârstă este unul deosebit de important pentru că oferă perspectiva dezvoltării unor activități antreprenoriale care să ofere sustenabilitate pe termen lung și totodată stabilizarea tinerilor în zonele de dezvoltare a potențialelor inițiative antreprenoriale.

Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului și nivelul de studii al locuitorilor este strânsă și multidimensională. O populație bine educată este mai pregătită pentru a iniția și a dezvolta afaceri de succes, datorită competențelor, cunoștințelor, accesului la resurse și rețele, dar și capacității de adaptare și inovație. Persoanele educate sunt mai deschise la idei noi și la adoptarea de tehnologii emergente, ceea ce poate conduce la dezvoltarea de produse și servicii inovatoare. Acest aspect este crucial pentru competiția pe piață și pentru crearea unui avantaj competitiv. Investițiile în educație și în programele de formare antreprenorială sunt esențiale pentru a stimula dezvoltarea economică și pentru a crea un mediu favorabil antreprenoriatului.

Analiza participanților la ancheta realizată în Regiunea Centru după ultima formă de învățământ absolvită a evidențiat faptul că din cei 500 participanți, aproape jumătate dintre aceștia au studii superioare universitare (42,6%), urmat de cei cu studii liceale (26,4%) și de cei cu studii postuniversitare (17,4%). Procentul respondenților care au studii profesionale sau de meserii este de 13,6% (Tabelul 4.2 și Figura 4.2).

Tabelul 4.2.

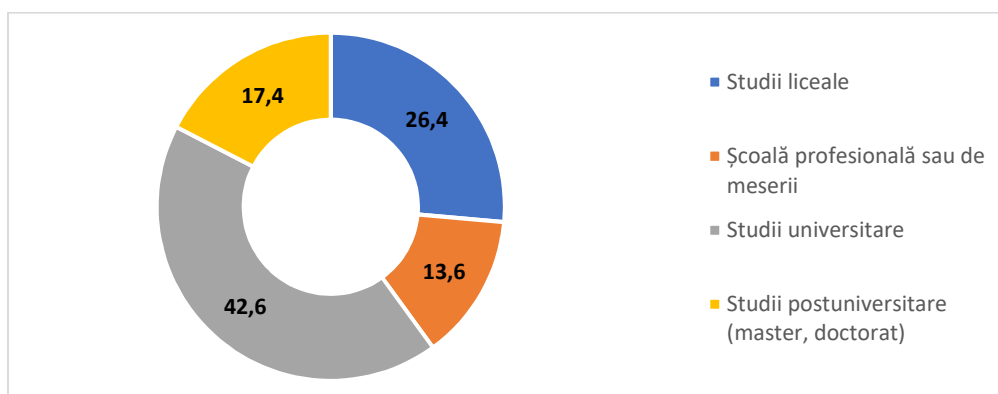
Nivelul de studii al respondenților

Specificare	Nr.
Studii liceale	132
Școală profesională sau de meserii	68
Studii universitare	213
Studii postuniversitare (master, doctorat)	87
Total	500

Sursa: prelucrări proprii

Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului și statutul ocupațional actual al potențialilor antreprenori este importantă și poate influența semnificativ capacitatea și dorința acestora de a iniția și dezvolta afaceri. Experiența profesională, rețelele, stabilitatea financiară, timpul disponibil, motivația, accesul la formare și cunoștințele despre piață sunt factori care influențează în mod direct capacitatea și succesul antreprenorial. Persoanele cu un statut ocupațional favorabil sunt mai bine pregătite pentru a iniția și a dezvolta afaceri, în timp ce cei cu un statut ocupațional mai precar pot întâmpina mai multe provocări, dar pot fi, de asemenea, foarte motivați să găsească soluții antreprenoriale pentru a-și îmbunătăți situația.

Figura 4.2.

Distribuția respondenților după nivelul de studii

Sursa: prelucrări proprii

În consecință, pentru analiza perspectivei de dezvoltare a antreprenoriatului în Regiunea Centru ne-am propus să cunoaștem care este statutul ocupațional al respondenților. Astfel, din cei 500 de locuitori, mai mult de jumătate dintre aceștia, 276 au răspuns că au statut de angajat persoană fizică (55,2%), 104 locuitori au specificat că sunt antreprenori (20,8%), 68 respondenți sunt studenți (13,6%) și restul de respondenți au statut de șomer, fermier sau pensionar (10,4%) (Tabelul 4.3 și Figura 4.3).

Tabelul 4.3.

Statutul ocupațional al respondenților

Specificare	Nr.
Angajat persoană fizică	276
Șomer	24
Student	68
Antreprenor	104
Fermier	16
Pensionar	12
Total	500

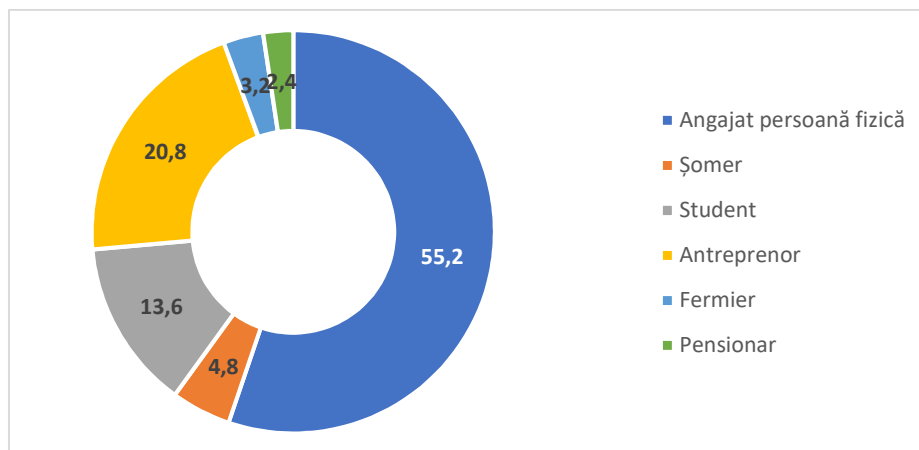
Sursa: prelucrări proprii

Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului și nivelul actual al veniturilor locuitorilor este semnificativă și poate influența diverse aspecte ale inițierii și gestionării unei afaceri. Veniturile actuale ale potențialilor antreprenori joacă un rol crucial în capacitatea lor de a finanța afacerea, de a-și asuma riscuri și de a accesa resurse esențiale. Veniturile mai mari oferă o bază financiară solidă, reduc riscurile și permit accesul la resurse esențiale, contribuind la succesul și creșterea afacerii. Pe de altă parte, veniturile mai mici pot limita capacitatea de investiție și asumarea riscurilor, ceea ce poate reprezenta o barieră semnificativă pentru inițierea și dezvoltarea unei afaceri.

Figura 4.3.

Distribuția respondenților după statutul ocupațional

Sursa: prelucrări proprii

Pentru analiza eșantionului ne-am dorit să cunoaștem și categoria de venit în care se încadrează respondenții chestionarului aplicat în Regiunea Centru. Se observă că două treimi din respondenți (66,8%) au venituri medii lunare peste salariul mediu pe economie (13.700 MDL), 22,8% se situează în categoria de venit mediu între 10.000-15.000 MDL și numai 10,4% au venituri medii lunare sub 10.000 MDL (Tabelul 4.4 și Figura 4.4).

Tabelul 4.4.

Categoria de venit mediu lunar a respondenților

Specificare	Nr.
5000-10000 MDL	52
10000-15000 MDL	114
15000-20000 MDL	102
peste 20000 MDL	232
Total	500

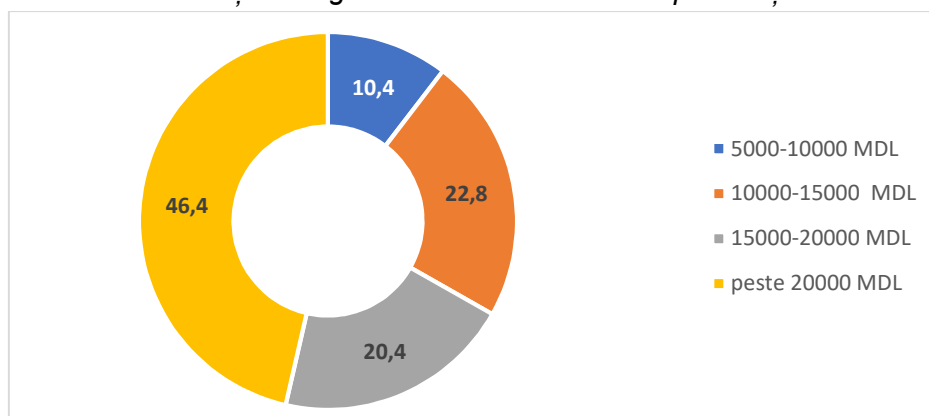
Sursa: prelucrări proprii

Localizarea rural-urban influențează semnificativ perspectivele de dezvoltare ale antreprenoriatului. Mediul urban oferă avantaje clare în termeni de resurse, infrastructură și sprijin, în timp ce mediul rural poate necesita abordări specifice și soluții inovatoare pentru a depăși provocările unice și pentru a valorifica oportunitățile locale.

În mediul urban, antreprenorii au de obicei acces mai facil la resurse esențiale precum capitalul, infrastructura, piețele și forța de muncă calificată. Accesul la bănci, investitori și rețele de sprijin pentru afaceri este adesea mai bine dezvoltat în orașe. În mediul rural, resursele pot fi mai limitate, ceea ce poate restricționa oportunitățile antreprenoriale. Cu toate acestea, zonele rurale pot oferi acces la resurse naturale specifice, care pot fi exploatate prin afaceri de nișă, cum ar fi agricultura ecologică, agroturismul sau industriile artizanale. Politicile publice și inițiativele de dezvoltare care țin cont de aceste diferențe pot stimula antreprenoriatul în ambele medii, contribuind la dezvoltarea economică echilibrată.

Figura 4.4.

Distribuția categoriei de venit mediu a respondenților

Sursa: prelucrări proprii

Din punct de vedere al repartiției în teritoriu a respondenților, se observă că 62,8% dintre aceștia au domiciliul situat în zonele urbane ale Regiunii Centru și doar 37,2% locuiesc în zona rurală (Tabelul 4.5 și Figura 4.5).

Tabelul 4.5.

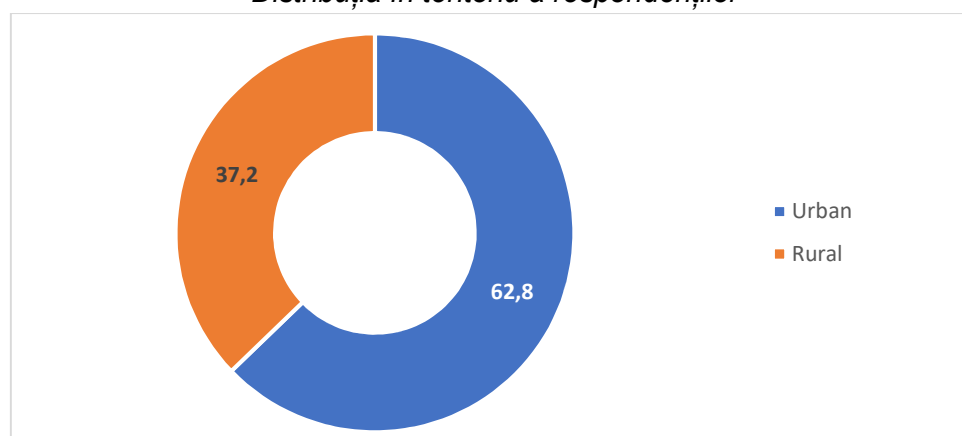
Repartiția în teritoriu a respondenților

Specificare	Nr.
Urban	314
Rural	186
Total	500

(Sursa: prelucrări proprii)

Figura 4.5.

Distribuția în teritoriu a respondenților

Sursa: prelucrări proprii

4.4.2. ANALIZA REZULTATELOR ANCHETEI

Partea a doua a chestionarului a avut ca și obiectiv studiul privind atitudinea locuitorilor din Regiunea Centru față de dezvoltarea unei noi afaceri.

Pentru a putea identifica perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului în Regiunea Centru, în chestionar am inclus întrebări referitoare la atitudinea pe care respondenții o au față de dezvoltarea unei noi afaceri. Am dorit să cunoaștem opinia locuitorilor cu privire la mediul economic în care aceștia trăiesc, dacă educația primită la școală îi pregătește pe tineri să devină viitori antreprenori, tipul de afacere care cred că ar fi necesară în zona în care locuiesc, precum și dacă ar fi interesați de ideea de a deschide o afacere și de a investi într-o activitate antreprenorială.

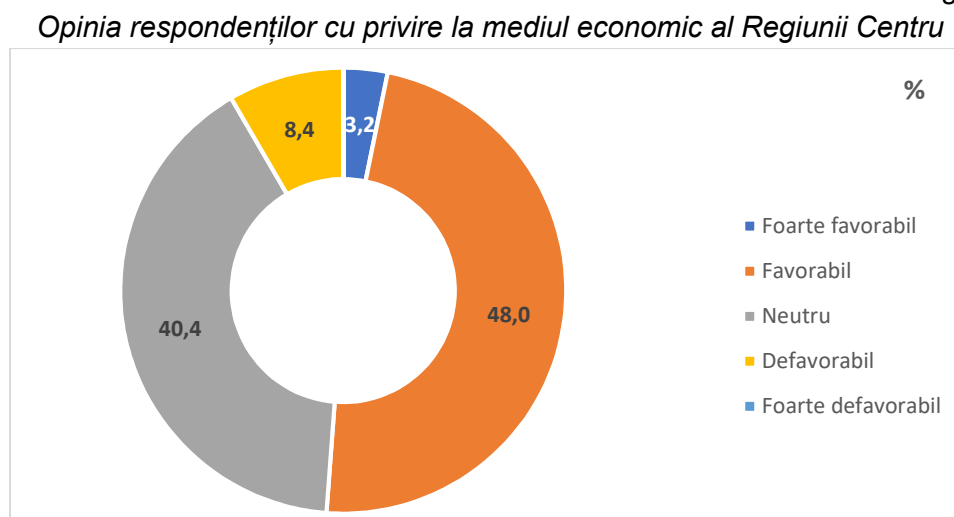
Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului și nivelul mediului economic în zonă este puternică și complexă, influențând multiple aspecte ale inițierii și creșterii afacerilor. O economie locală robustă oferă antreprenorilor resursele, infrastructura, piețele și suportul necesar pentru a iniția și a dezvolta afaceri de succes. Investițiile în dezvoltarea economică locală și în crearea unui mediu favorabil antreprenoriatului sunt esențiale pentru stimularea creșterii economice, având impact direct asupra antreprenoriatului.

Într-o zonă cu un nivel economic ridicat, consumatorii au o putere de cumpărare mai mare, ceea ce poate stimula cererea pentru produse și servicii. Aceasta oferă antreprenorilor o piață potențială mai largă și mai dispusă să cheltuiască, facilitând creșterea vânzărilor și a veniturilor. Stabilitatea economică și predictibilitatea sunt factori esențiali pentru antreprenori.

Nivelul economic influențează și disponibilitatea forței de muncă. În zonele cu o economie dezvoltată, există o ofertă mai mare de forță de muncă calificată, care poate susține nevoile unei afaceri în creștere. Într-un mediu economic stabil, antreprenorii pot planifica și dezvolta afaceri pe termen lung fără a se confrunța cu incertitudini majore, inflație, șomaj sau fluctuații economice.

Astfel, la întrebarea: **Cum apreciați favorabilități ale mediului economic pentru afaceri în zona dumneavoastră?** se observă faptul că aproape jumătate dintre respondenți (48,0%) consideră că mediul economic în zona în care trăiesc este favorabil și doar 3,2% consideră că acesta este foarte favorabil. De remarcat este și procentul de 40,4% care sunt indeciși în această privință, declarându-se neutri cu privire la această întrebare. La polul opus, este important că nici un respondent nu consideră că mediul economic al Regiunii Centru este foarte defavorabil și că doar 8,4% dintre aceștia au declarat că mediul economic este defavorabil pentru crearea și dezvoltarea activităților antreprenoriale (Figura 4.6).

Figura 4.6.

Sursa: prelucrări proprii

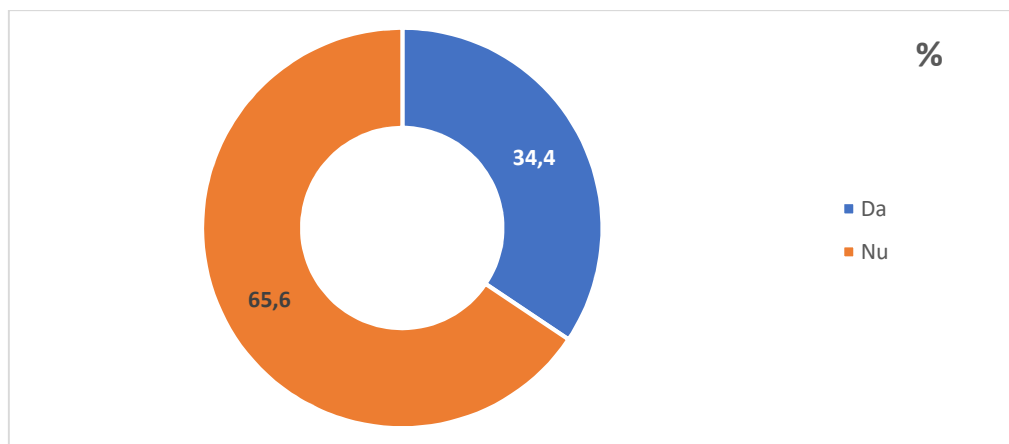
Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului și nivelul de educație, inclusiv cea antreprenorială, primit în școala primară, liceu și universitate este semnificativă și multidimensională. Educația la diferite niveluri de școlarizare joacă un rol deosebit de important în formarea competențelor, atitudinilor și mentalității necesare pentru a iniția și dezvolta viitoare afaceri de succes.

La nivelul școlii primare, educația antreprenorială poate introduce copiii conceptele de bază ale antreprenoriatului, cum ar fi înțelegerea banilor, importanța economisirii și ideea de a crea și vinde produse sau servicii. Aceste prime noțiuni ajută la formarea unei baze solide pentru gândirea antreprenorială. În liceu, educația antreprenorială poate stimula creativitatea și inovația. Programele și activitățile care încurajează elevii să identifice probleme și să dezvolte soluții inovatoare îi ajută să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și rezolvare a problemelor. Aceste competențe sunt esențiale pentru succesul antreprenorial. La nivel universitar, educația antreprenorială devine mai complexă și se concentrează pe dezvoltarea abilităților de planificare a afacerii, management financiar, marketing și leadership. Studenții învață să elaboreze planuri de afaceri, să gestioneze resurse și să conducă echipe, competențe esențiale pentru a lansa și a crește o afacere.

Astfel, la întrebarea **Considerați că educația primită în școală / liceu / universitate îi pregătește pe tineri pentru a deveni antreprenori?** se observă că două treimi dintre respondenți consideră că educația primită de tineri, indiferent de nivelul de școlarizare nu pregătește tinerii pentru a deveni viitori antreprenori (Figura. 4.7).

Figura 4.7.

Opinia respondenților cu privire la educația antreprenorială a tinerilor

Sursa: prelucrări proprii

Prin dezvoltarea competențelor, promovarea inovației și cultivarea unei mentalități antreprenoriale, educația joacă un rol crucial în pregătirea tinerilor pentru a deveni antreprenori de succes. Investițiile în educația antreprenorială la toate nivelurile de școlarizare sunt esențiale pentru stimularea spiritului antreprenorial și pentru promovarea unei economii dinamice și inovatoare.

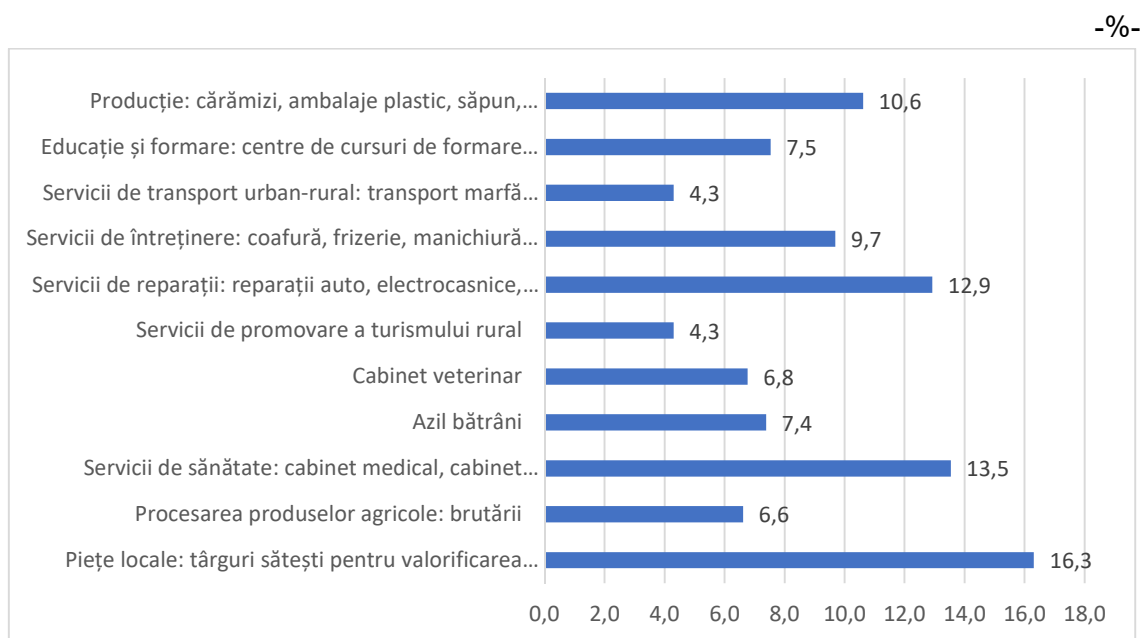
La întrebarea **Ce tip de afacere credeți că ar fi necesară în zona dvs.? Vă rugăm să specificați** am oferit posibilitatea respondenților să aleagă una sau mai multe variante de răspuns, dar nu mai mult de trei variante, din cele 11 variante propuse. Facem mențiunea că variantele propuse au ținut cont și de ideile primite când am pretestat

chestionarul pe eșantionul de 30 persoane. Răspunsurile primite au fost variate și au acoperit întreaga varietate de idei de activități antreprenoriale potențiale.

Dat fiind faptul că respondenții au fost și din mediul rural și din cel urban, o primă idee de afaceri pe care locuitorii o consideră necesară a fost deschiderea unor piețe locale: târguri sătești pentru valorificarea produselor alimentare locale (16,3%) din total răspunsuri primite. Această activitate economică ar aduce beneficii atât pentru producătorii agricoli locali pentru că ar putea să-și valorifice mai ușor produsele agricole, dar în același timp ar aduce beneficii și pentru consumatori pentru că ar putea beneficia de produse proaspete, de calitate și la prețuri mai accesibile fiind scurtat lanțul de valorificare al acestor produse locale (Figura 4.8).

Figura 4.8.

Opinia respondenților cu privire la necesitatea dezvoltării de noi activități antreprenoriale în Regiunea Centru

(Sursa: prelucrări proprii)

Următoarele două idei de afaceri propuse de respondenți au la bază necesitatea acoperirii unor servicii care lipsesc în anumite zone ale Regiunii Centru: serviciile de sănătate: cabinet medical, cabinet stomatologic, cabinet psihologic, cu o proporție de 13,5% din numărul total de răspunsuri obținute, dar și serviciile de reparații: reparații auto, electrocasnice, încălțăminte cu o proporție de 12,9% din numărul total de răspunsuri obținute.

Alte idei de afaceri care pot acoperi o necesitate la nivel local sunt: activitatea de producție: cărămizi, ambalaje plastic, săpun, măhuri (10,6%), precum și serviciile de întreținere: coafură, frizerie, manichiură și pedichiură (9,7%).

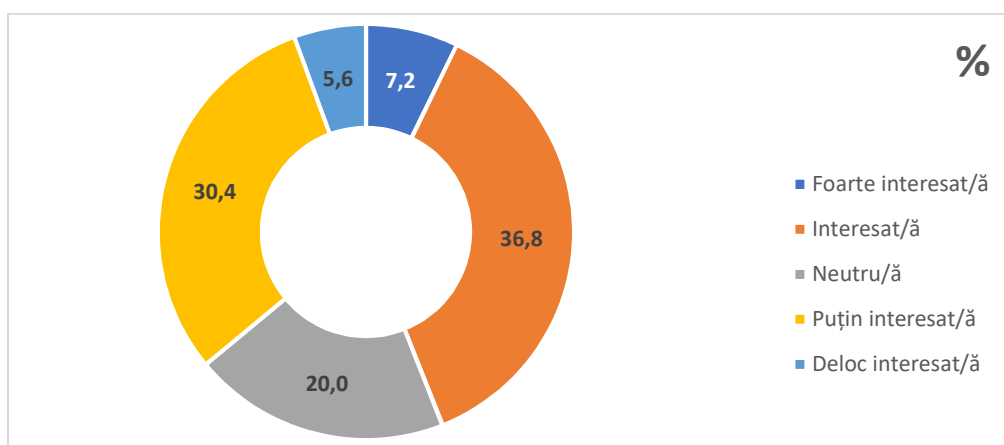
Restul ideilor de afaceri au în vedere activități din sfera educației și formării profesionale (7,5%), serviciilor de sănătate pentru persoanele în vârstă (7,4%), servicii medicale pentru animalele de companie (servicii veterinare) cu o proporție de 6,8%, urmate de servicii de procesare a produselor agricole, brutării (6,6%). Cele mai puține

inițiative se înregistrează în sectorul de promovare a turismului rural (4,3%) și în sectorul serviciilor de transport marfă și persoane (4,3%).

Următoarea întrebare **Cât de interesat/ă sunteți de ideea de a deschide o afacere în zona dvs.?** A dorit să surprindă interesul locuitorilor față de ideea de antreprenoriat în Regiunea Centru. Astfel, din cei 500 respondenți care au răspuns chestionarului, 184 dintre ei sunt interesați ca în perioada următoare să inițieze o activitate antreprenorială (36,8%), urmați de categoria de 152 locuitori care au declarat că sunt puțin interesați în acest scop (30,4%) și apoi cei indeciși în număr de 100 locuitori (20,0%). Respondenții care sunt foarte interesați în deschiderea unei afaceri au fost în proporție de 7,2% (36 locuitori), iar cei care nu sunt deloc interesați au fost în număr de 28 persoane - 5,6% (Figura. 4.9).

Figura 4.9.

Opinia respondenților cu privire la intențiile de a deschide o activitate antreprenorială în Regiunea Centru

(Sursa: prelucrări proprii)

Tabelul 4.6

Distribuția intențiilor antreprenoriale ale respondenților pe categorii de vârstă

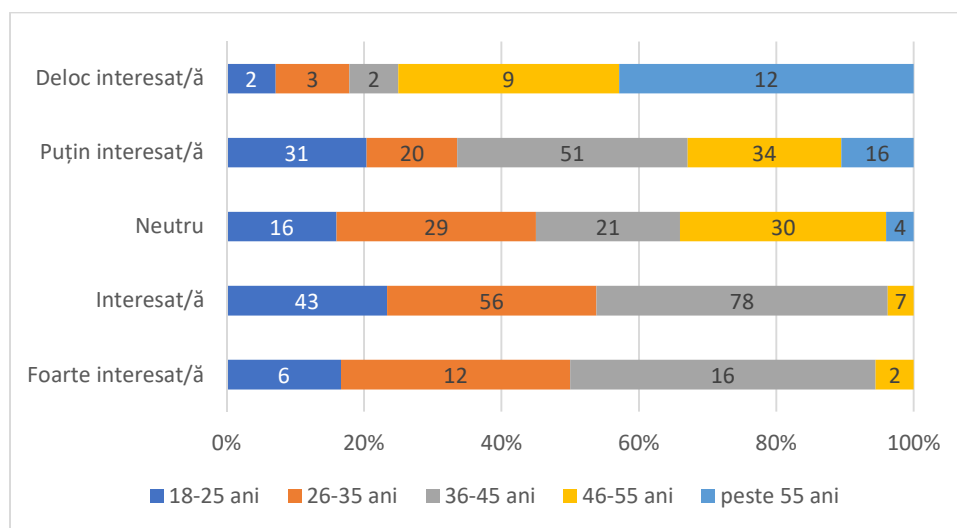
Specificare	Foarte interesat/ă	Interesat/ă	Neutru	Puțin interesat/ă	Deloc interesat/ă	Total
18-25 ani	6	43	16	31	2	98
26-35 ani	12	56	29	20	3	120
36-45 ani	16	78	21	51	2	168
46-55 ani	2	7	30	34	9	82
peste 55 ani	0	0	4	16	12	32
Total	36	184	100	152	28	500

Sursa: prelucrări proprii

Repartiția pe categorii de vârstă ale respondenților scoate în evidență faptul că locuitorii care fac parte din categoriile de vârstă 18-25 ani, 26-35 ani, precum și 36-45 ani sunt cei mai interesați să se implice în viitoare activități antreprenoriale. De asemenea, odată cu înaintarea în vârstă a respondenților interesul acestora scade (Tabelul 4.6 și Figura 4.10)

Figura 4.10.

Distribuția intențiilor antreprenoriale ale respondenților pe categorii de vârstă

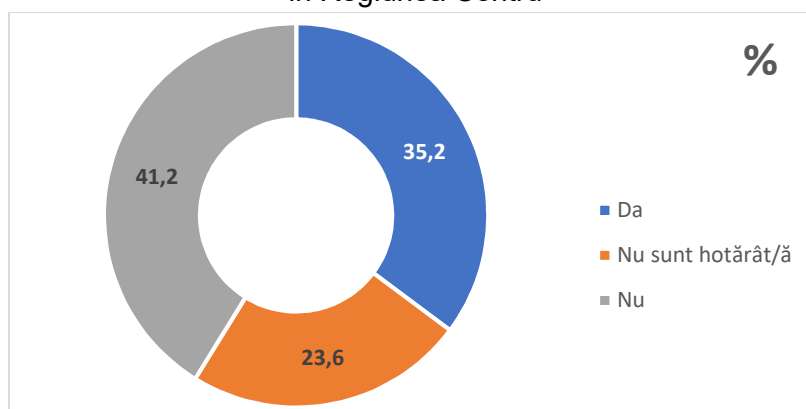

Sursa: prelucrări proprii

După ce am văzut nivelul de interes al respondenților cu privire la viitoarele intenții antreprenoriale, următoarea întrebare a fost: **Ați fi dispus/ă să investiți într-o nouă afacere în zona dvs.?** Răspunsurile primite arată că 35,2% din cei 500 de respondenți doresc să investească într-o afacere în perioada următoare, 23,6% dintre răspunsurile primite arată faptul că respondenții nu sunt încă deciziși să investească într-o activitate antreprenorială și procentul majoritar, de 41,2% nu își doresc să înceapă o nouă afacere în Regiunea Centru (Figura. 4.11).

Figura. 4.11.

Opinia respondenților cu privire la intențiile de a investi într-o activitate antreprenorială în Regiunea Centru

(Sursa: prelucrări proprii)

Dat fiind faptul că un procent de două treimi dintre respondenți nu sunt deciziși sau nu își doresc să se implice și/sau să investească în sectorul antreprenorial, ne-am dorit

să analizăm răspunsurile acestora funcție de alți doi indicatori: nivelul de educație, dar și nivelul de câștig al locuitorilor Regiunii Centru.

Se observă că nivelul de studii al locuitorilor influențează direct competențele și cunoștințele necesare pentru a începe și a gestiona o afacere. Persoanele cu un nivel de educație mai ridicat sunt mai probabil să dețină cunoștințe despre planificarea afacerilor, managementul financiar, marketingul, și utilizarea tehnologiei, toate acestea fiind esențiale pentru succesul antreprenorial. Persoanele cu un nivel de educație mai ridicat sunt adesea mai capabile să învețe și să se adapteze continuu, ceea ce le permite să își ajusteze afacerile în funcție de condițiile pieței și de cerințele consumatorilor. Persoanele educate au un acces mai mare la informații și la capacitatea de a le analiza critic. Aceasta include identificarea oportunităților de afaceri, evaluarea riscurilor și luarea de decizii informate. Capacitatea de a analiza datele de piață și de a efectua studii de fezabilitate este crucială pentru dezvoltarea unei afaceri de succes (Tabelul 4.7 și Figura. 4.12).

Tabel 4.7

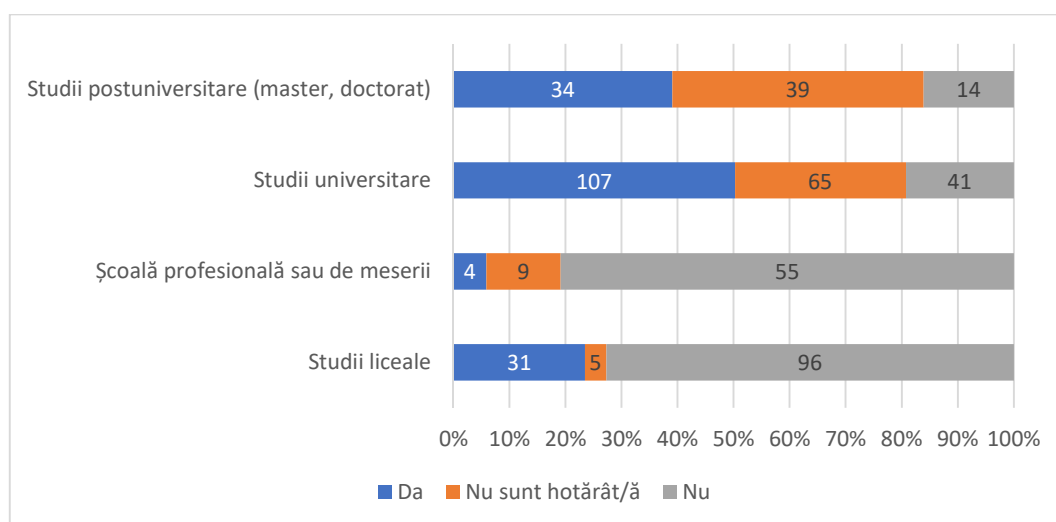
Distribuția intenției de a investi în funcție de nivelul de studii al respondenților

	Da	Nu sunt hotărât/ă	Nu	Total
Studii liceale	31	5	96	132
Școală profesională sau de meserii	4	9	55	68
Studii universitare	107	65	41	213
Studii postuniversitare (master, doctorat)	34	39	14	87
Total	176	118	206	500

Sursa: prelucrări proprii

Figura 4.12.

Distribuția intenției de a investi în funcție de nivelul de studii al respondenților

(Sursa: prelucrări proprii)

În același timp se observă că nivelul actual al veniturilor influențează direct capacitatea potențialilor antreprenori de a investi în propria afacere. În fazele incipiente ale unei afaceri, veniturile pot fi incerte și variabile. Antreprenorii cu venituri actuale mai

mari au o mai mare capacitate de a suporta aceste perioade de incertitudine financiară, deoarece au resurse suplimentare pentru a acoperi cheltuielile personale și de afaceri până când afacerea devine profitabilă.

Cei cu venituri mai mari au mai multe resurse financiare pentru a acoperi costurile inițiale, cum ar fi achiziționarea echipamentelor, închirierea spațiului, marketingul și salariile angajaților. De asemenea, veniturile mai mari pot reduce dependența de surse externe de finanțare, cum ar fi împrumuturile bancare sau investitorii, ceea ce poate oferi antreprenorilor mai mult control asupra afacerii lor.

Tabel 4.8

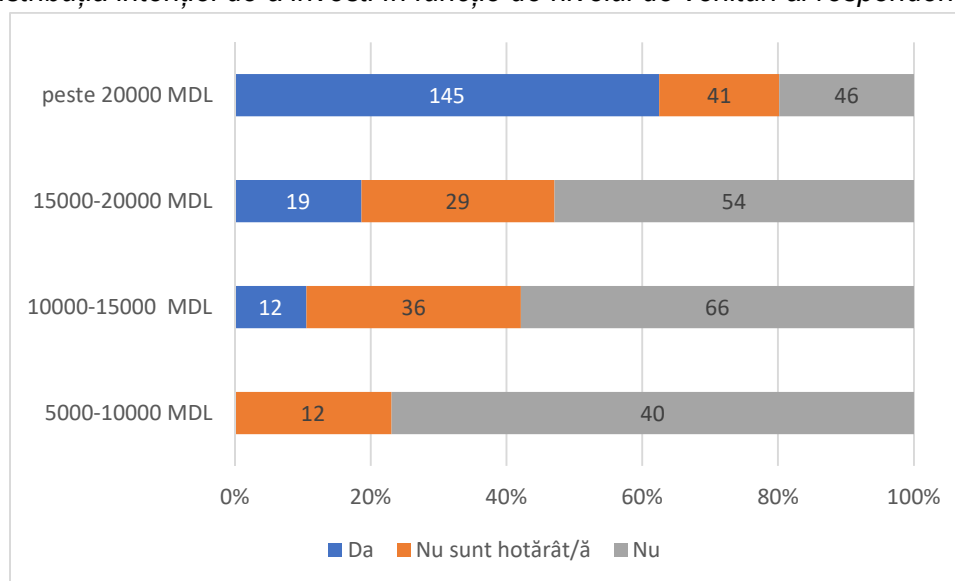
Distribuția intenției de a investi în funcție de nivelul de venituri al respondenților

	Da	Nu sunt hotărât/ă	Nu	Total
5000-10000 MDL	0	12	40	52
10000-15000 MDL	12	36	66	114
15000-20000 MDL	19	29	54	102
peste 20000 MDL	145	41	46	232
Total	176	118	206	500

Sursa: prelucrări proprii

Figura. 4.13

Distribuția intenției de a investi în funcție de nivelul de venituri al respondenților

Sursa: prelucrări proprii

Nivelul veniturilor influențează capacitatea de a accesa credite și investiții. Instituțiile financiare și investitorii sunt mai dispuși să ofere finanțare antreprenorilor care au venituri stabile și ridicate, deoarece aceștia sunt percepuți ca fiind mai puțin riscanți și mai capabili să ramburseze împrumuturile. De asemenea, veniturile mai mari pot îmbunătăți scorul de credit, facilitând obținerea de finanțare.

Antreprenorii cu venituri mai mari au posibilitatea de a investi în propria lor educație și formare continuă. Aceasta poate include participarea la cursuri de antreprenoriat, seminarii, conferințe și acces la consultanți și mentori de afaceri. Aceste resurse sunt

esențiale pentru a dezvolta competențele necesare și pentru a naviga cu succes provocările antreprenoriale (Tabelul 4.7 și Figura 4.13).

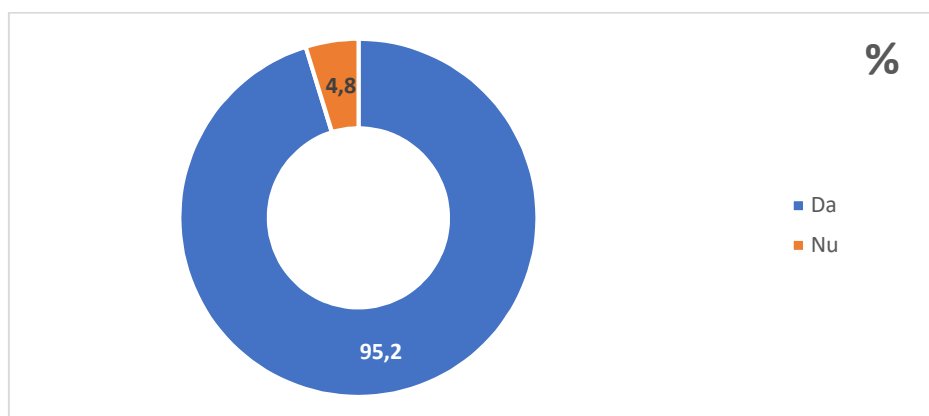
În acest punct al chestionarului, pentru o analiză cât mai transparentă a intențiilor de privind perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului în Regiunea Centru, am pus o condiție respondenților, și anume: aceia care au răspuns "NU" la întrebarea anterioară din chestionar, cu privire la intenția de a investi într-o activitate antreprenorială, i-am rugat să nu mai răspundă la restul întrebărilor chestionarului, deoarece răspunsurile acestora nu ar mai fi relevante pentru scopul studiului.

Astfel, din cei 500 respondenți inițiali, restul întrebărilor au fost completate de doar 294 respondenți, fiind cei care au răspuns că doresc să investească sau că sunt încă indeciși să investească în perioada următoare într-o activitate antreprenorială. Cei indeciși nu au putut fi eliminați din ancheta realizată pentru că în perioada următoare pot să își schimbe opinia și să devină potențiali investitori.

Următorul set de întrebări din chestionar și-a propus să facă o radiografie a tipologiei de potențial antreprenor, urmărind o serie de caracteristici personale ale respondenților. Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a antreprenoriatului și caracteristicile potențialilor antreprenori, cum ar fi competitivitatea, organizarea și încrederea în forțele proprii, este esențială pentru succesul și sustenabilitatea inițiativelor antreprenoriale. Aceste trăsături personale influențează direct capacitatea de a identifica oportunități.

Figura 4.14

Opinia respondenților cu privire la caracteristica personală privind competitivitatea

(Sursa: prelucrări proprii)

Persoanele competitive și bine organizate sunt adesea foarte orientate către obiective și rezultate. Ele sunt motivate de atingerea succesului și sunt dispuse să depună eforturi suplimentare pentru a îndeplini sau depăși așteptările. Această orientare este esențială pentru menținerea focusului pe creșterea afacerii și pentru atingerea performanțelor dorite.

La întrebarea: **Sunteți o persoană competitivă, care își asumă responsabilități din proprie inițiativă?** din cei 294 respondenți care au răspuns chestionarului, 280 (95,2%) au menționat că se declară competitivi, care sunt în măsură să își asume responsabilități din proprie inițiativă și doar 14 respondenți (4,8%) nu se consideră competitivi (Figura 4.14).

Persoanele competitive au o dorință puternică de a reuși și de a se distinge în mediul de afaceri. Această caracteristică le motivează să fie mereu în căutarea unor noi oportunități și să își îmbunătățească continuu produsele sau serviciile oferite.

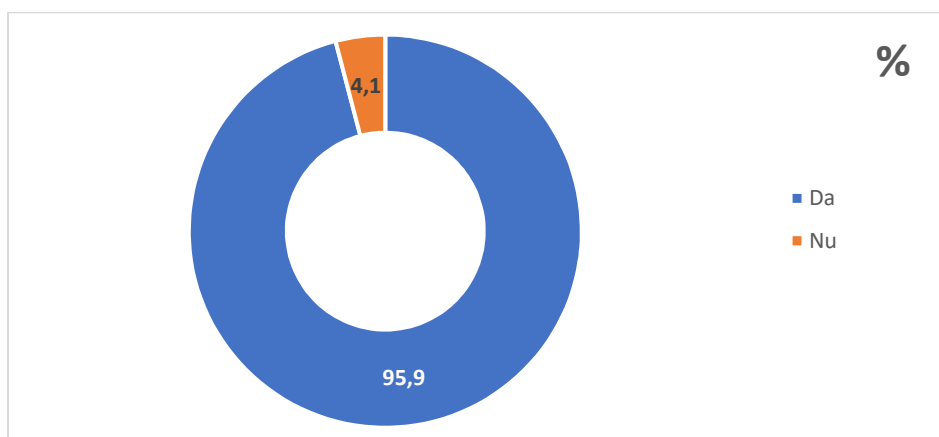
Antreprenorii competitivi tind să fie mai rezistenți în fața adversităților, să caute modalități inovatoare de a-și depăși concurenții și să fie proactivi în adaptarea la schimbările pieței. Această atitudine este crucială pentru dezvoltarea unei afaceri în medii dinamice și competitive.

La întrebarea: **Sunteți o persoană organizată, care își planifică activitățile, își fixează obiective și stabilește etapele de atingere a acestora?** procentele răspunsurilor celor 294 locuitori rămași în studiu au arătat că marea lor majoritate 95,9% (282 repondenți) au declarat că sunt persoane organizate și numai 4,1% (12 respondenți) afirmă despre ei că nu își planifică activitățile sau că nu își fixează obiective (Figura. 4.15).

Abilitățile de organizare sunt fundamentale pentru gestionarea eficientă a resurselor și pentru implementarea planurilor de afaceri. Antreprenorii bine organizați pot să prioritizeze sarcinile, să gestioneze timpul eficient și să coordoneze echipele pentru a atinge obiectivele stabilite. O bună organizare reduce riscurile legate de dezordine și confuzie, permițând antreprenorilor să rămână concentrați pe creșterea afacerii și pe atingerea succesului pe termen lung.

Fig. 4.15

Opinia respondenților cu privire la caracteristica personală privind organizarea și stabilirea de obiective

(Sursa: prelucrări proprii)

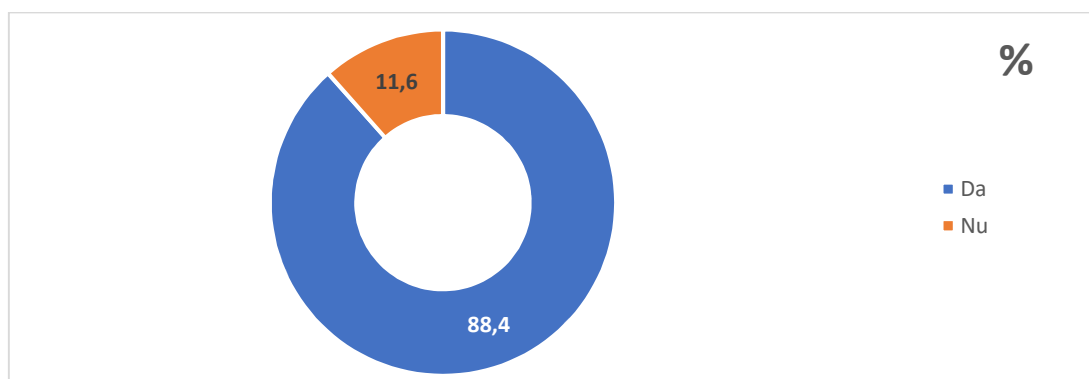
Competitivitatea și organizarea contribuie la dezvoltarea abilităților de leadership, esențiale pentru gestionarea unei echipe și pentru inspirarea altora să urmeze viziunea antreprenorului. Liderii încrezători și organizați pot motiva angajații, pot negocia cu partenerii de afaceri și pot crea o cultură organizațională care susține inovația și creșterea.

La întrebarea: **Aveți încredere în abilitățile dvs antreprenoriale?** răspunsurilor celor 294 locuitori arată că marea majoritate (88,4%) a respondenților au încredere în propriile forțe, comparativ cu cei 34 respondenți (11,6%) care au motivat că le lipsește abilitatea de a fi antreprenor (Figura 4.16).

Încrederea în sine este un atribut esențial pentru antreprenori, deoarece îi ajută să își asume riscuri și să ia decizii dificile. Antreprenorii încrezători în forțele proprii sunt mai predispuși să își urmeze viziunea și să acționeze cu determinare, chiar și în fața incertitudinii sau a obstacolelor. Această încredere îi motivează să persevereze, să învețe din greșeli și să își ajusteze strategiile pentru a atinge succesul dorit.

Figura 4.16

Opinia respondenților cu privire la caracteristica personală privind abilitățile antreprenoriale

(Sursa: prelucrări proprii)

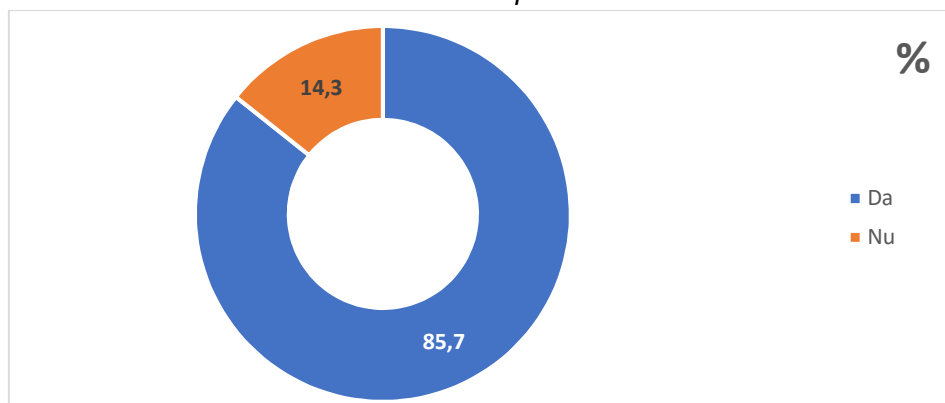
Persoanele încrezătoare și competitive sunt adesea mai dispuse să își asume riscuri calculate, un aspect crucial în antreprenoriat. Încrederea în propria judecată și abilitatea de a evalua riscurile potențiale permit antreprenorilor să exploreze noi piețe sau să lanseze produse inovatoare, ceea ce poate conduce la avantaje competitive semnificative.

Persoanele cu un nivel ridicat de încredere în sine și cu o organizare bună sunt, de obicei, mai reziliente și capabile să facă față stresului și eșecurilor. Acești antreprenori au o capacitate mai mare de a se redresa după un eșec și de a continua să își urmărească obiectivele, ceea ce este esențial pentru succesul pe termen lung în antreprenoriat.

La întrebarea: **Ați fi dispus să vă investiți propriile economii într-o afacere proprie?** se observă că procentul celor încrezători, care sunt dispuși să riște propriile economii și să investească într-o activitate antreprenorială este unul ridicat (85,7%) reprezentând 252 locuitori din totalul de 294 respondenți. Restul de 42 locuitori (14,3%) sunt mai rezervați din punctul de vedere al investițiilor care ar trebui efectuate din propriile economii (Figura 4.17).

Figura 4.17

Opinia respondenților cu privire la intenția de a investi propriile economii într-o activitate antreprenorială

(Sursa: prelucrări proprii)

Legătura dintre perspectiva de dezvoltare a unei activități antreprenoriale și disponibilitatea de timp care trebuie alocată afacerii este esențială și influențează direct succesul și creșterea unei afaceri. Timpul pe care un antreprenor îl dedică afacerii sale afectează toate aspectele operaționale, strategice și de dezvoltare ale acesteia.

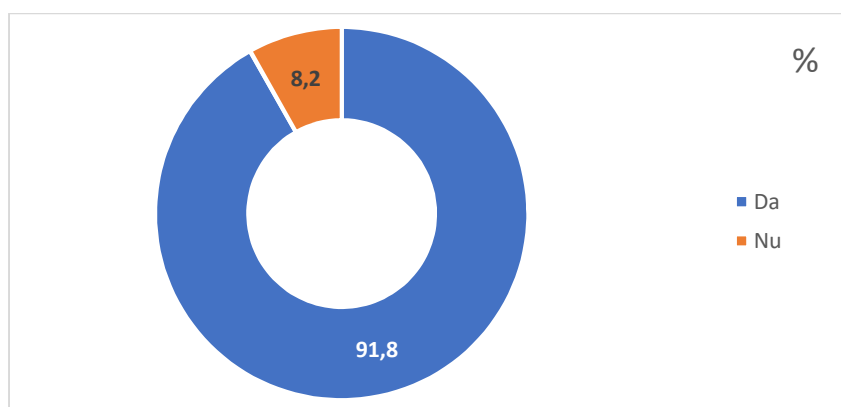
În fazele incipiente ale unei afaceri, antreprenorii trebuie să aloce un volum semnificativ de timp pentru a pune bazele afacerii. Aceasta include dezvoltarea produsului sau serviciului, crearea unui plan de afaceri, identificarea pieței țintă și stabilirea relațiilor cu furnizorii și partenerii.

Investiția de timp în elaborarea strategiilor, administrarea operațiunilor, cultivarea relațiilor cu clienții și dezvoltarea echipei are un impact semnificativ asupra creșterii afacerii și adaptabilității acesteia într-un mediu de afaceri în perpetuă schimbare. Prin urmare, o gestionare eficientă a timpului este crucială pentru asigurarea durabilității și succesului pe termen lung al oricărei inițiative antreprenoriale.

Următoarea întrebare din chestionar: **Sunteți de acord cu ideea că înființarea unei afaceri presupune mai puțin timp liber pentru dvs., ca antreprenor?** a arătat faptul că marea majoritate a respondenților care își doresc implicarea directă în cadrul unei activități antreprenoriale sunt conștienți de limitarea timpului liber a acestora (91,8%), comparativ cu 8,2% dintre respondenți care nu consideră că implicarea ca antreprenor într-o afacere va limita timpul liber al lor (Figura. 4.18).

Figura 4.18

Opinia respondenților cu privire la limitarea timpului liber ca viitori antreprenori

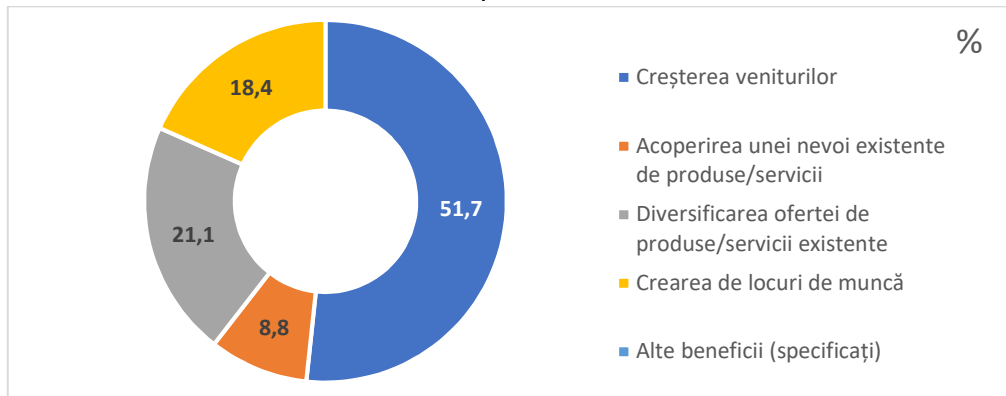
(Sursa: prelucrări proprii)

Următoarele două întrebări ale chestionarului au dorit să evidențieze opinia respondenților cu privire la punctele pozitive, dar și cele negative pe care le identifică în contextul dezvoltării antreprenoriatului în Regiunea Centru.

La întrebarea: **Care sunt principalele beneficii pe care le vedeți în deschiderea unei afaceri în zona dvs.?** mai mult de jumătate dintre respondenți au afirmat ca principal beneficiu creșterea veniturilor (51,7%), urmate de alte două aspecte evidențiate aproximativ egal: diversificarea ofertei de produse și servicii existente (21,1%) și crearea locurilor de muncă (18,4%). Ultimul beneficiu identificat a fost acoperirea unei nevoi existente de produse și servicii cu numai 8,8%. Acest procent relativ mic arată faptul că respondenții nu cunosc nevoia de produse sau servicii sau nu sunt interesați de a promova produse și servicii care lipsesc în zona lor de reședință, fapt care ar putea reprezenta un minus în strategia de dezvoltare pe afacerilor propuse (Figura. 4.19).

Figura. 4.19.

Opinia respondenților cu privire la principalele beneficii pe care le pot aduce activitățile antreprenoriale

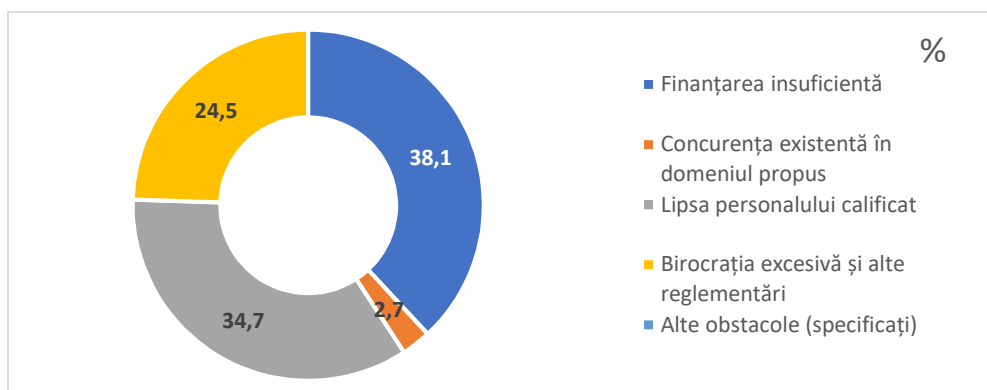

(Sursa: prelucrări proprii)

Succesul unei afaceri este puternic influențat de abilitatea acesteia de a acoperi nevoi existente ale pieței și de a se diversifica pentru a satisface cerințele și preferințele în continuă schimbare ale consumatorilor. O afacere de succes echilibrează ambele aspecte, asigurându-se că răspunde eficient la nevoile actuale ale pieței, în timp ce inovează și se extinde pentru a rămâne relevantă și competitivă pe termen lung.

Figura 4.20

Opinia respondenților cu privire la principalele obstacole în calea dezvoltării unei afaceri

Sursa: prelucrări proprii

La întrebarea: **Care sunt principalele obstacole pentru dezvoltarea unei afaceri în zona dvs.?** principalul obstacol identificat de către respondenți a fost finanțarea insuficientă (38,1%), urmat de lipsa personalului calificat (34,7%) și de birocrăția excesivă și alte reglementări impuse în domeniu (24,5%). Un procent de doar 2,7%, reprezentat de numai 8 respondenți au specificat faptul că un obstacol în calea dezvoltării unei afaceri este potențiala concurența în domeniul propus (Figura. 4.20).

Principalul obstacol în calea dezvoltării unei afaceri poate varia în funcție de contextul specific al fiecărei afaceri și de mediul economic în care operează, însă fiecare dintre factorii menționați: lipsa finanțării, lipsa personalului calificat, birocrăția excesivă și concurența existentă poate juca un rol semnificativ și poate deveni, în anumite circumstanțe, un mare obstacol, însă lipsa finanțării este adesea văzută ca principalul

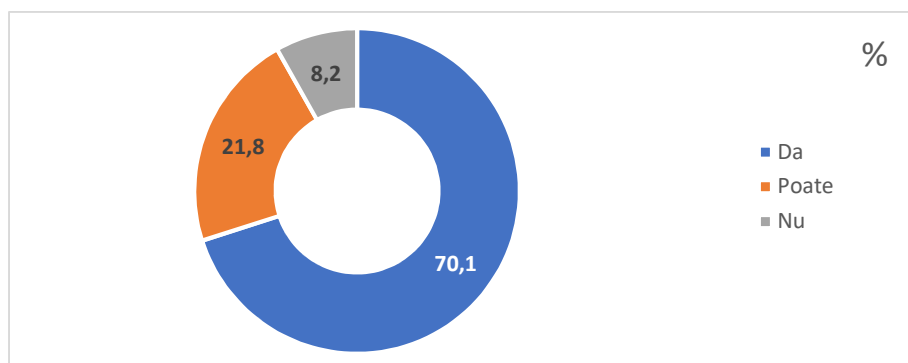
obstacol, deoarece afectează toate celelalte aspecte ale dezvoltării unei afaceri. Fără finanțare adecvată, o afacere nu poate investi în personal calificat și nu poate concura eficient pe piață.

Următoarea întrebare: **Ați participa la sesiuni de consultare sau alte tipuri de întâlniri publice privind deschiderea unei noi afaceri în zonă?** și-a propus să observe modul în care viitorii antreprenori sunt deschiși către procesul de învățare continuă, de schimbul de idei, de soluții pentru a identifica o nevoie existentă în zonă. Astfel, din cei 294 respondenți, 70,1% dintre ei sunt de acord să participe la sesiuni de consultare pentru deschiderea unei afaceri în zonă, 21,8% sunt indeciși în a participa sau nu și 8,2% (24 respondenți) au declarat că nu ar participa la astfel de întâlniri (Figura 4.21).

Participarea viitorilor antreprenori la cursuri, sesiuni de consultare și întâlniri publice pe tema viitoarei afaceri are o legătură strânsă cu succesul acesteia. Aceste activități nu doar că îmbogățesc cunoștințele și abilitățile antreprenorilor, dar le oferă și acces la o rețea valoroasă de contacte, feedback constructiv și motivație sporită. Toate acestea contribuie la creșterea șanselor de succes ale afacerii și la dezvoltarea unei afaceri durabile și competitive.

Figura. 4.21

Opinia respondenților cu privire la participarea la sesiuni de consultare pe tema viitoarelor activități antreprenoriale

Sursa: prelucrări proprii

Participarea la cursuri și sesiuni de formare îi ajută pe viitorii antreprenori să dobândească cunoștințe esențiale despre managementul afacerilor, marketing, finanțare, legislație și alte domenii pentru administrarea unei afaceri. Aceste cunoștințe îi pregătesc să ia decizii informate, să evite greșelile comune și să abordeze provocările cu mai multă încredere și competență. De asemenea, întâlnirile publice și sesiunile de networking oferă oportunitatea de a cunoaște alți antreprenori, investitori, mentori și potențiali parteneri de afaceri.

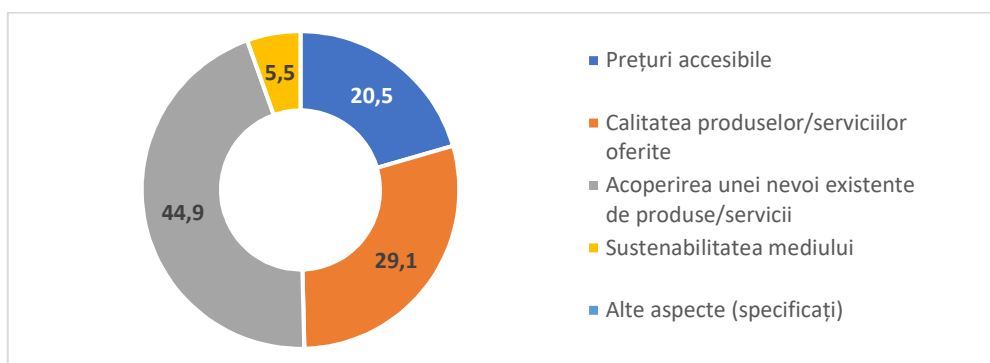
La următoarea întrebare: **Ce aspecte considerați că ar trebui să fie prioritizate de către noua afacere?** am oferit posibilitatea respondenților să aleagă una sau mai multe variante de răspuns, dar nu mai mult de trei variante, din variantele propuse. Aproape jumătate din răspunsurile primite (44,9%) se referă la acoperirea unei nevoi existente de produse sau servicii, urmate de calitatea produselor sau serviciilor oferite (29,1%), prețuri accesibile (20,5%). Doar 5,5% dintre respondenți au menționat că

sustenabilitatea mediului ar trebui să fie o prioritate a afacerii pe care o doresc (Figura. 4.22).

Prioritatea pentru succesul unei afaceri poate varia în funcție de contextul pieței, de valorile antreprenorului și de specificul afacerii, însă acoperirea unei nevoi existente de produse sau servicii este adesea considerată prioritatea principală. Acest lucru se datorează faptului că, fără o cerere clară sau o nevoie reală, chiar și cele mai bune produse sau servicii pot eșua pe piață. O afacere care răspunde unei nevoi reale este mai probabil să atragă clienți și să genereze vânzări rapide. Dacă există o cerere clară, afacerea are o bază solidă pe care să crească și să se dezvolte. Fără acoperirea unei nevoi, chiar și produsele de înaltă calitate, la prețuri accesibile, pot rămâne neobservate sau neapreciate de consumatori. Ulterior, după ce nevoia este identificată și acoperită, calitatea, prețul și sustenabilitatea devin factorii care diferențiază afacerea și îi consolidează succesul pe termen lung.

Figura 4.22.

Opinia respondenților cu privire la prioritățile activităților antreprenoriale, -%-

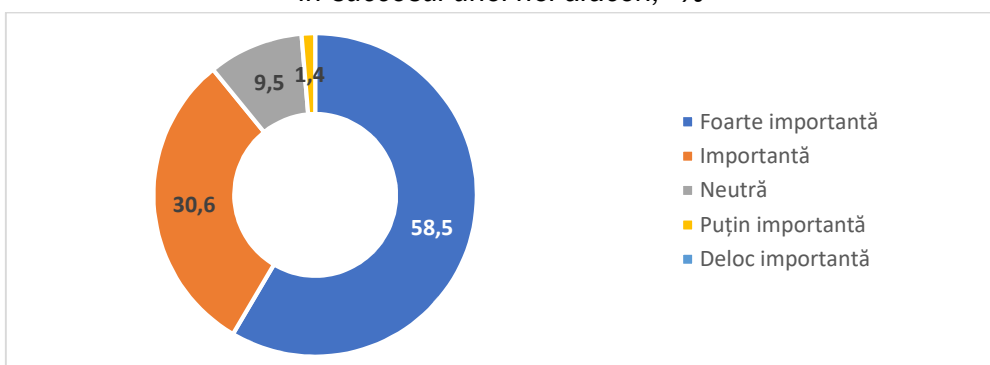

Sursa: prelucrări proprii

Următoarea întrebare: **Cât de importantă este pentru dvs. reputația antreprenorului în succesul unei noi afaceri?** a arătat faptul că marea majoritate a respondenților consideră foarte importantă (58,5%) sau importantă (30,6%) reputația viitorilor antreprenori. Doar 32 respondenți (10,9%) au declarat că reputația antreprenorului în succesul unei noi afaceri este neutră sau puțin importantă (Figura. 4.23).

Figura. 4.23

Opinia respondenților cu privire la importanța reputației antreprenorului în succesul unei noi afaceri, -%-

(Sursa: prelucrări proprii)

Reputația antreprenorului are un rol major în succesul unei afaceri și poate influența semnificativ diverse aspecte ale dezvoltării și funcționării acesteia. O reputație solidă poate atrage parteneri de afaceri și investitori, și poate inspira încredere pentru clienți și angajați. În contrast, o reputație îndoielnică poate reprezenta un obstacol major, indiferent de calitatea produselor sau serviciilor oferite.

Investitorii sau finanțatorii sunt mult mai dispuși să finanțeze o afacere condusă de un antreprenor cu o reputație bună, deoarece aceasta reduce percepția de risc. Reputația poate face diferența între a obține finanțare și a fi refuzat, deoarece investitorii caută antreprenori care au integritate, competență și au demonstrat succes anterior.

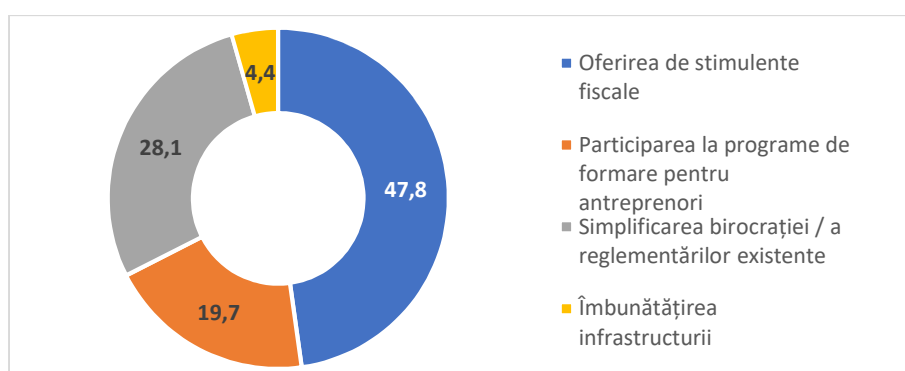
De asemenea, o reputație pozitivă a antreprenorului poate atrage clienți, în special într-o piață unde încrederea este esențială pentru luarea deciziilor de cumpărare. Clienții sunt adesea influențați de percepția lor asupra proprietarului unei afaceri, asociind reputația antreprenorului cu calitatea și etica produselor sau serviciilor oferite.

Un antreprenor cu o reputație solidă poate influența pozitiv și moralul echipei, conducând către o mai mare implicare și productivitate. Angajații sunt mai motivați să depună eforturi suplimentare și să rămână loiali când sunt conduși de cineva în care au încredere și pe care îl respectă.

La următoarea întrebare: **Cum credeți că ar putea fi sprijinit mediul de afaceri local pentru noi inițiative?** am oferit posibilitatea respondenților să aleagă una sau mai multe variante de răspuns, dar nu mai mult de trei variante, din variantele propuse. Aproape jumătate dintre răspunsurile primite (47,8%) au specificat că oferirea de stimulente fiscale poate sprijini mediul local de afaceri, apoi simplificarea birocrăției (28,1%) poate să aducă beneficii mediului de afaceri, dar și participarea la programe de formare pentru antreprenori (19,7%). Numai 4,4% dintre răspunsurile primite (34 respondenți) au motivat că îmbunătățirea infrastructurii ar putea sprijini dezvoltarea mediului de afaceri (Figura. 4.24).

Figura 4.24.

Opinia respondenților cu privire la sprijinul acordat mediului de afaceri, -%-

(Sursa: prelucrări proprii)

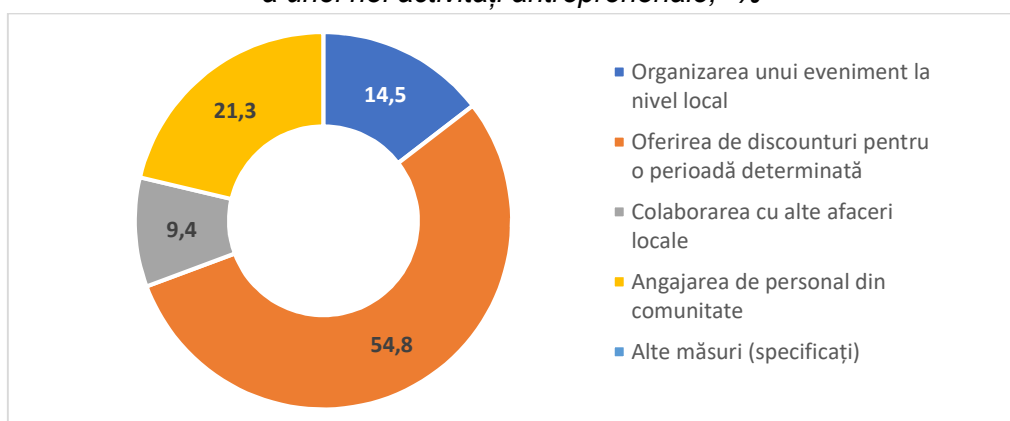
La următoarea întrebare: **Ce măsuri credeți că ar trebui să adoptați pentru a integra noua afacere în comunitate?** am oferit posibilitatea respondenților să aleagă una sau mai multe variante de răspuns, dar nu mai mult de trei variante, din variantele propuse. Peste jumătate din răspunsurile primite (54,8%), au menționat că pentru a integra afacerea în comunitatea locală ar trebui să fie oferite discounturi pentru o perioadă determinată. O altă soluție de promovare a afacerii se referă la angajarea de

personal din comunitatea locală (21,3%), sau chiar de organizarea unui eveniment local (14,5%). Doar 9,4% dintre răspunsurile primite au menționat faptul că o potențială colaborare cu alte afaceri locale ar putea reprezenta o măsură eficientă pentru a promova noua afacere la în comunitate (Figura. 4.25).

Oferirea de discounturi poate atrage atenția și poate încuraja locuitorii comunității să încerce produsele sau serviciile oferite de noua afacere. Este o modalitate excelentă de a genera trafic la nivelul unui magazin și poate contribui la creșterea vizibilității afacerii, ajutând clienții să rețină numele și oferta companiei. De asemenea, angajarea de personal local este una dintre cele mai eficiente modalități de a integra afacerea în comunitate. Aceasta arată un angajament față de dezvoltarea locală și ajută la crearea unei legături emoționale între afacere și comunitate.

Figura 4.25.

Opinia respondenților cu privire la măsurile de promovare la nivel local a unei noi activități antreprenoriale, -%-

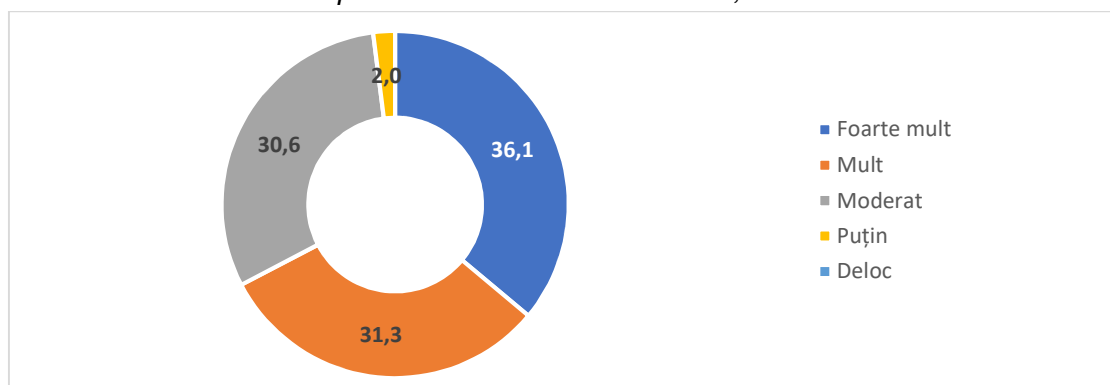

(Sursa: prelucrări proprii)

Un eveniment local, cum ar fi o zi a porților deschise, o lansare oficială sau o activitate de voluntariat, permite afacerii să interacționeze direct cu membrii comunității. Astfel de evenimente oferă o oportunitate de a prezenta afacerea într-un mod personal și de a construi relații pe termen lung, dar și colaborarea cu alte afaceri locale poate crea sinergii benefice și poate întări integrarea în comunitate.

Figura 4.26

Opinia respondenților cu privire la modul în care o afacere nouă poate dezvolta economic zona, -%-

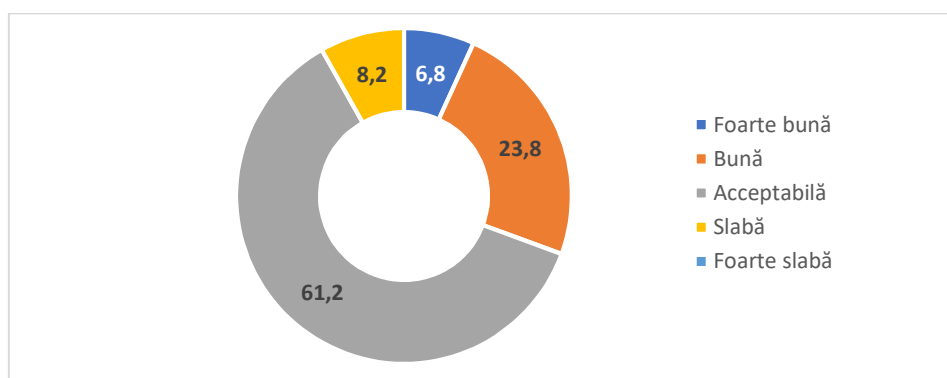
Sursa: prelucrări proprii)

Următoarea întrebare: **Cât de mult credeți că ar contribui o afacere nouă la dezvoltarea economică a zonei?** a arătat faptul că percepțiile respondenților sunt diferite: 36,1% consideră că o nouă afacere poate contribui foarte mult la dezvoltarea economică a zonei, 31,3% consideră că o afacere nouă poate dezvolta mult zona și 30,6% într-o manieră moderată. Doar 2,0% (6 respondenți) consideră că o nouă afacere poate contribui puțin la dezvoltarea economică a zonei (Figura. 4.26).

La întrebarea: **Cum considerați infrastructura actuală în ceea ce privește susținerea unei noi afaceri în zona dvs.?** peste jumătate dintre respondenți (61,2%) consideră că infrastructura locală este la un nivel acceptabil, 23,8% o consideră ca fiind bună, iar 8,2% au așteptări mai mari cu privire la infrastructura locală și au declarat că este slabă. Doar 20 respondenți (6,8%) au declarat că infrastructura actuală este foarte bună (Figura 4.27).

Figura 4.27

Opinia respondenților cu privire la infrastructura existentă, -%-

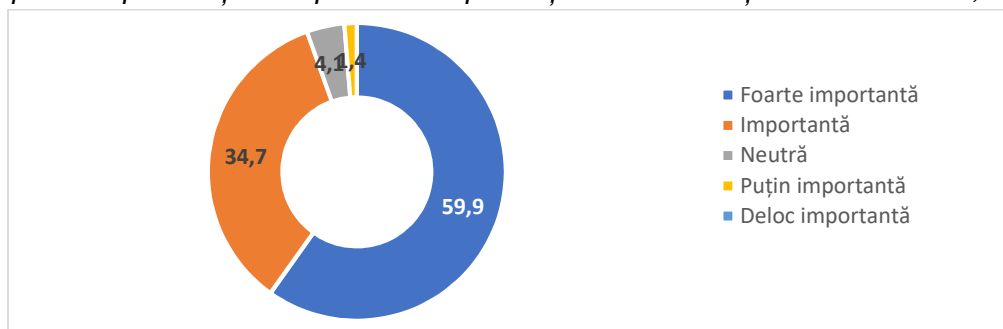
(Sursa: prelucrări proprii)

O infrastructură locală bine dezvoltată poate sprijini creșterea unei noi afaceri prin facilitarea accesului la piețe, resurse, precum și prin reducerea costurilor operaționale și a barierelor logistice. O infrastructură bine dezvoltată nu doar că reduce riscurile operaționale și costurile, dar și sprijină creșterea pe termen lung a afacerii, făcând-o mai atractivă pentru clienți, angajați și investitori.

Ultima întrebare a chestionarului: **Cât de importantă este pentru dumneavoastră sustenabilitatea unei noi afaceri?** a arătat gradul de implicare a viitorilor antreprenori în protecția mediului. Astfel, 59,9% dintre respondenți consideră foarte importantă sustenabilitatea unei afaceri, 34,7% consideră important acest aspect al protecției mediului și doar 16 respondenți (5,5%) au menționat că pentru ei sustenabilitatea unei noi afaceri este neutră sau chiar puțin importantă (Figura. 4.28).

Figura 4.28.

Opinia respondenților cu privire la importanța sustenabilității unei afaceri noi, -%-

Sursa: prelucrări proprii

Sustenabilitatea unei afaceri este din ce în ce mai importantă pentru succesul pe termen lung, influențând nu doar reputația și responsabilitatea socială a afacerii, ci și aspectele economice și operaționale. O afacere sustenabilă este capabilă să își gestioneze resursele în mod eficient, să minimizeze impactul negativ asupra mediului și să contribuie pozitiv la societate, ceea ce poate aduce numeroase beneficii competitive.

Implementarea unor practici ecologice, precum optimizarea consumului de energie, reducerea volumului de deșeuri și utilizarea materialelor reciclate, poate contribui semnificativ la diminuarea cheltuielilor operaționale. Având în vedere creșterea prețurilor și restricțiile în privința resurselor, gestionarea eficientă a acestora devine crucială pentru menținerea profitabilității unei afaceri.

În plus, clienții sunt din ce în ce mai preocupați de impactul ecologic al produselor și serviciilor pe care le achiziționează. Astfel, o afacere care adoptă practici de sustenabilitate are șanse mai mari să atragă această categorie de consumatori, care este dispusă să plătească un preț premium pentru opțiuni prietenoase cu mediul.

Afacerile care se angajează în practici sustenabile aduc beneficii semnificative comunității prin crearea de locuri de muncă de calitate, susținerea inițiativelor sociale și reducerea impactului negativ asupra mediului. Acest angajament poate întări relațiile cu comunitatea locală, generând sprijin și loialitate din partea acesteia

CONCLUZII

Această lucrare se concentrează asupra rolului potențial important al activităților rurale neagricole în procesul de dezvoltare durabilă. Cercetarea și crearea acestei teze este o structurare a unui volum de literatură ale mai multor autori și o viziune personală despre antreprenoriatul rural nonagricol asupra dezvoltării durabile în Republica Moldova care demonstrează că implementarea strategiilor integrate de dezvoltare durabilă nu doar că reduce impactul negativ asupra mediului, dar contribuie și la îmbunătățirea calității vieții comunităților locale, deoarece baza agricolă tradițională, totuși, este din ce în ce mai incapabilă să asigure locurile de muncă și veniturile necesare populației în creștere.

Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030: Este documentul de bază care definește direcțiile strategice pentru dezvoltarea țării până în anul 2030, incluzând obiective de dezvoltare durabilă rurală și urbană.

Dezvoltarea durabilă în zonele rurale din Moldova este esențială pentru asigurarea unei calități a vieții mai bune și pentru reducerea disparităților dintre zonele urbane și cele rurale. Acest proces implică o serie de strategii și inițiative care vizează îmbunătățirea economiei, mediului și condițiilor de viață în satele și comunele din țară.

În prezent, dezvoltarea durabilă a zonelor rurale este relevantă pentru diverse țări, atât dezvoltate, cât și în curs de dezvoltare. Îmbunătățirea abordărilor existente pentru evaluarea și gestionarea sistemelor de așezări rurale este deosebit de relevantă pentru Republica Moldova, ca țară cu resurse agricole.

Înlăturarea diferențelor dintre zonele urbane și cele rurale a devenit principalul obiectiv al dezvoltării în zonele rurale. După cum se subliniază în Raportul Social Mondial 2021, diferențele în calitatea nivelului de trai păreau să fie o cauză a decalajului rural-urban. Cu toate acestea, practicile de inovare au stimulat dezvoltarea tehnologică rapidă (în special digitalizarea), deschizând oportunități pentru comunitățile rurale de a îmbunătăți economia rurală bazată pe agricultură și non-agricolă. În plus, infrastructura

și serviciile publice sunt, de asemenea, două aspecte esențiale ale dezvoltării comunităților rurale.

Un aliat al dezvoltării zonelor rurale este antreprenoriatul rural non-agricol care joacă un rol crucial în revitalizarea economiilor rurale, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității vieții în comunități. Prin depășirea provocărilor și implementarea strategiilor adecvate, aceste inițiative pot contribui semnificativ la dezvoltarea durabilă și prosperitatea zonelor rurale.

Specialiștii sunt de acord că întreprinderile non-agricole sunt esențiale pentru dezvoltarea rurală, având un impact semnificativ asupra economiilor locale. Aceste afaceri nu doar că diversifică baza economică a zonelor rurale, dar contribuie și la crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea standardului de viață în aceste regiuni. Ele joacă un rol important în consolidarea stabilității economice, diminuând dependența exclusivă de agricultură și sprijinind creșterea generală a comunităților rurale. Prin încurajarea unei economii vibrante și sustenabile, aceste întreprinderi nu doar că îmbunătățesc viața locuitorilor, dar și atrag turiști și investitori

Pe baza rezultatelor, se recomandă ca politicile guvernamentale să prioritizeze și să promoveze inițiativele de educație pentru dezvoltarea antreprenoriatului rural. De asemenea, colaborarea între sectorul public și privat este esențială pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare sustenabilă.

În această perspectivă, provocarea dezvoltării rurale se bazează atât pe sectorul agroalimentar, cât și domeniul alimentar-turism, totodată reprezentând nevoia de conectare a actorilor participanți care se pot concentra pe abilitățile și tradițiile teritoriului pe care fiecare dintre ei le folosește, pentru a crea identitatea teritoriului. Strâns legat de educație și formare este nivelul tehnologiei utilizate în afacere. Economia și politicile de dezvoltare a afacerilor pornesc de la presupunerea că pentru a putea concura la nivel național de astăzi și economia internațională, cea mai modernă tehnologie de producție și comunicații este necesară. În timp ce nivelul de tehnologie permis în folosirea de metode de producție și operare de înaltă tehnologie este în general absent în RM, la moment doar tehnologiile digitale ar putea oferi instrumente capabile să răspundă nevoia tot mai mare de interacțiune între toate părțile interesate implicate în dezvoltarea rurală.

Dezvoltarea rurală figurează ca o prioritate în cadrul Strategiei Naționale de Dezvoltare Moldova 2030 a Republicii Moldova. Inițiativa 'SATUL EUROPEAN' susține această direcție prin Planul național de dezvoltare. Concursul de proiecte face parte din Programul de Dezvoltare Locală destinat autorităților publice locale de nivelul I, care sunt invitate să propună proiecte care să contribuie la:

- Promovarea dezvoltării durabile a localităților;
- Îmbunătățirea accesului cetățenilor la servicii publice de înaltă calitate;
- Extinderea infrastructurii sociale disponibile pentru populație;
- Maximizarea oportunităților de atragere a investițiilor externe în cadrul autorităților locale.

În contextul resurselor financiare limitate, care sunt adesea considerate o barieră în dezvoltarea rurală, guvernul Republicii Moldova a implementat o politică de sprijin pentru consolidarea dezvoltării rurale. Aceasta include alocarea de fonduri din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), principalul instrument financiar pentru programele de dezvoltare regională și locală. Prin intermediul acestui fond, vor fi susținute proiecte precum: infrastructura de apă și canalizare, izolarea termică a clădirilor, îmbunătățirea atractivității turistice și dezvoltarea infrastructurii economice. Pentru anul 2024, s-a stabilit un buget de aproximativ 600 milioane de lei pentru aceste inițiative

În conformitate cu această politică, obiectivele programului de fond sat includ depășirea sărăciei și inegalității, încurajarea dezvoltării infrastructurii rurale și creșterea veniturilor comunității satelor și sătești prin stimularea instituțiilor economice locale.

Mai mult, ideile și cunoștințele provenite de la localnici și metodele creative conduse de agenții economici rurali, inclusiv rolul inovației sociale, v-a contribui de asemenea la dezvoltarea rurală.

Fondurile pentru sate, finanțate de guvernul RM, urmăresc să stimuleze dezvoltarea comunității prin finanțarea de proiecte precum infrastructura, educația și asistența medicală în satele rurale. Aceste fonduri sunt gestionate colectiv de autoritățile locale și nu sunt rambursate de comunitate. Pe de altă parte, programele conduse de ONG-uri oferă granturi mici antreprenorilor individuali din zonele cu venituri mici, în primul rând pentru activități generatoare de venituri.

Inițiativele de dezvoltare rurală se bazează adesea pe consolidarea și diversificarea sectorului agroalimentar ca mijloc de stimulare a creșterii economice, de a genera locuri de muncă oportunități și îmbunătățirea mijloacelor de trai în zonele rurale. De fapt, lanțul agroalimentar, cuprinzând producția agricolă, prelucrarea, distribuția și comercializarea, este o parte integrantă a economiei unui teritoriu și joacă un rol vital în economiile rurale.

Dezvoltarea rurală necesită colaborare între guverne, autorități locale, civile organizațiile societății și sectorul privat (Neumeier, 2012) ¹.

Abordări integrate care sunt luate în considerare, caracteristicile și nevoile unice ale fiecărei zone rurale sunt esențiale pentru realizarea de rezultate ale dezvoltării durabile și incluzive.

În acest sens, abordările cheie ale dezvoltării rurale sunt legate de antreprenoriatul rural și angajare. Se referă la încurajarea antreprenoriatului și crearea de locuri de muncă oportunități în zonele rurale, vitale pentru dezvoltarea durabilă.

Împuternicirea ruralului comunităților prin consolidarea capacităților este crucială pentru dezvoltare rurală de succes. Implicarea comunităților locale în procesele de luarea deciziilor și implementarea proiectelor la sate stimulează sentimentul de proprietate și asigură această dezvoltare în inițiativele abordate, în nevoile și prioritățile lor specifice. Pentru a face acest lucru, adoptarea și integrarea tehnologiei informației și comunicațiilor în zonele rurale, care poate face o punte de trecere, este necesară în promovarea dezvoltării incluzive. Acces la conexiune la internet, programele de alfabetizare digitală și inițiativele de guvernare electronică pot facilita schimbul de cunoștințe, accesul la piețe și furnizarea de servicii esențiale în regiunile rurale îndepărtate.

În concluzie, conceptul de SAT EUROPEAN în Moldova reflectă eforturile de a aduce comunitățile rurale moldovenești la standardele europene de dezvoltare, îmbunătățind infrastructura, serviciile publice și economia locală, în timp ce se promovează sustenabilitatea și participarea comunității. Acest proces este esențial pentru asigurarea unui trai mai bun pentru locuitorii satelor și pentru integrarea lor în contextul mai larg al dezvoltării regionale.

O altă concluzie ne confirmă că dezvoltarea durabilă în Moldova este un proces complex care necesită eforturi coordonate la nivel național și local. Prin implementarea strategiilor adecvate, promovarea economiei ecologice și implicarea activă a

---

¹ Neumeier, 2012) Cercetări privind comportamentul antreprenorului în desfășurarea activităților non-agricole din Republica Moldova

comunităților, Moldova poate face progrese semnificative în direcția unui viitor mai sustenabil și prosper.

În zonele rurale concentrarea ocupării forței de muncă în agricultură au lăsat neatinsse puține zone și sectoare ale economiei rurale. Deaceia zona rurală pentru Republica Moldova rămâne nedescoperită, dar totodată nu este târziu pentru cei care o descoperă la momentul actual, este o sursă de inspirație pentru un nou business rural unde concurența este loială și mică. Businessul rural de obicei este un business mic unde și cheltuielile sunt mai mici și mai constante.

Scopul acestei teze este de a debloca potențialul inovației sistemice în dezvoltarea rurală prin intermediul perspectivelor cercetării și al metodelor practice. Rezultatul a trezit ambiția și cunoștințele mele care v-a sta la baza unor proiecte viitoare de educație financiară, care imi v-a crea o nouă metodă de a aborda și încuraja tinerii sau noii antreprenori pentru crearea businessului în regiunile rurale.

Structura în schimbarea industriilor rurale tradiționale și impactul acestor schimbări asupra comunităților rurale sunt surse de îngrijorare pentru multe grupuri interesate de bunăstarea zonelor rurale, și atunci salvarea vine prin educație financiară, prin crearea centrelor de informare și susținerea antreprenorului rural.

Concluziile din capitolul respectiv al acestei lucrări subliniază necesitatea ca administrația locală, reprezentată de Primărie și Consiliul Local, să își reconfigureze strategia de dezvoltare instituțională pentru a oferi un sprijin logistic adecvat planului de acțiune propus.

De asemenea, comunitatea locală, inclusiv cetățenii și organizațiile nonguvernamentale (ONG-uri), joacă un rol esențial în dezvoltarea locală atât în zonele rurale, cât și în cele urbane, prin participare activă și implicare.

Mediul de afaceri, format din companii și instituții financiare, oferă suport atât financiar, cât și logistic, și contribuie cu informații și tehnologii moderne.

Analiza prezentată în primul capitol evidențiază că Republica Moldova întâmpină dificultăți semnificative în asigurarea bunăstării sociale a populației, aspect esențial pentru dezvoltarea durabilă. În acest context, este esențial să se implementeze măsuri concrete pentru a schimba paradigma economică și a o orienta mai bine spre nevoile și bunăstarea oamenilor.

O altă concluzie, putem afirma că RM se află în anumite circumstanțe istorice, politice și internaționale, care îi permit să obțină rezultate importante în contextul reformării Activității Publice și obținerii unei dezvoltări sustenabile. Este de remarcă sprijinul financiar al partenerilor de dezvoltare străini, asistența tehnică a experților internaționali și o guvernare cu mintea deschisă către reforme și asigurarea respectării principiilor europene de organizare a guvernării locale.

Pentru această analiză precizăm că am prelucrat date statistice care se bazează pe conceptul de sedere permanentă a oamenilor. În prezent, șederea permanentă nu trebuie să fie aceeași cu șederea obișnuită. Mulți oameni rămân în altă parte din cauza că călătoresc, studiază, lucrează sau pur și simplu pentru că nu și-au raportat un nou loc de reședință. Deci situația statistică nu trebuie să răspundă pe deplin unei realități. A doua remarcă se referă la numărul diferit de populație în localități individuale. Localitățile depopulate au, de regulă, mult mai puțină populație decât localitățile din centrul regiunii. În consecință, mai mulți oameni trăiesc în mediul rural progresist, dar mediul rural depopulat poate ocupa un teritoriu relativ mai mare.

Nivelul de dezvoltare a calității vieții populației și economia oricărui stat poate fi judecat după nivelul de dezvoltare a zonelor rurale. Teritoriile rurale sunt entități teritoriale în cadrul cărora se formează o comunitate care își are caracteristicile sale printr-un stil de viață rural specific. Principalul obiectiv în dezvoltarea zonelor rurale este de-a crea condiții care pentru asigurarea creșterii bunăstării populației care locuiește acolo, păstrarea valorilor culturale, și utilizarea pe termen lung a resurselor naturale.

Pentru a atinge acest obiectiv depinde cum sunt soluționate anumite probleme cu care se confruntă zonele rurale, cum ar fi dezvoltarea turismului rural și ecologic, sprijinirea silvicitorilor, agricultorilor, industriei și meșteșugăritul original local.

Cel mai important rol în acest domeniu îl poate juca micul antreprenariat rural, deoarece în condițiile relațiilor de piață actuale capătă o importanță vitală. Micul business rural îi dă viață sectorului agricol, creșterii calității produselor de producție agricolă și materiei prime. Deasemenea reduce șomajul, crează condiții pentru concurență (vorbind de concurența loială), ceea ce duce la crearea multor lucruri noi și unice, orientând producătorii de mărfuri rurale către condițiile pieței bazându-se pe propriile forțe prin crearea locurilor noi de muncă.

Acum în zilele noastre sectorul agricol poate fi considerat nu numai o industrie care oferă țării materie primă și alimente, ci un client fidel al produselor industriale care generează profituri în diferite sectoare ale complexului economic (piese de schimb, resurse energetice, mașini agricole, îngrășăminte, minerale, produse fitosanitare etc.)

Businessul rural nu este doar o bază pentru a asigura securitatea alimentelor, ci și o creștere a nivelului de trai într-un grup rural mai puțin prosper. Antreprenariatul rural influențează și formează în mare măsură climatul socio-economic din fiecare regiune a țării.

Autoritățile de stat ar trebui să promoveze și să susțină activ antreprenorul rural fie agricol fie altor industrii, pentru implementarea eficientă și de înaltă calitate a potențialului socio-economic a întreprinderilor, în acordarea unui sprijin financiar și de credit pentru a se adapta la condiții moderne. În zonele rurale autoritățile locale nu au adesea capacitatea de-a rezolva toate problemele destul de importante ale dezvoltării socio-economice ale teritoriilor.

În agricultura țării există multe probleme care au un impact mare asupra îmbunătățirii antreprenariatului, acestea includ dificultăți în acumularea de capital inițial, canale de vânzare, lipsa de echipament și în același timp se remarcă faptul că mulți săteni nu vor să se angajeze în antreprenariat rural, nu în ultimul rând lipsa facilităților de infrastructură, a întreprinderilor de transport și prelucrare, ceea ce reduce stimulentele pentru legumicultură și cereale, calitatea slabă a produsului nu duce la creșterea vânzărilor și respectiv generare de venituri mici. Trebuie de remarcat faptul că există și factori locali combinați cu tradiții locale, naționale și condiții climatice naturale.

Inițiativa tematică privind antreprenariatul rural poate fi o acțiune sau un program care vizează promovarea și susținerea antreprenariatului în zonele rurale. Acest lucru poate fi realizat prin diverse activități și măsuri, cum ar fi:

Training și educație: Organizarea de programe de formare și training pentru locuitorii din zonele rurale în domeniul antreprenariatului, gestionării afacerilor, marketingului, planificării financiare etc.

Acces la finanțare: Furnizarea de sprijin financiar, sub formă de granturi, împrumuturi cu dobânzi reduse sau alte instrumente de finanțare, pentru a facilita începerea și dezvoltarea afacerilor în mediul rural.

Suport pentru dezvoltarea afacerilor existente: Oferirea de consultanță și asistență specializată pentru antreprenorii rurali care își doresc să-și extindă sau să-și diversifice afacerile.

Promovarea inovației și tehnologiei: Încurajarea adoptării tehnologiei și inovației în mediul rural, prin facilitarea accesului la soluții tehnologice moderne și promovarea colaborării între antreprenori și instituții de cercetare sau startup-uri tehnologice.

Infrastructură și facilități: Îmbunătățirea infrastructurii în zonele rurale, inclusiv a accesului la internet și a altor facilități necesare pentru desfășurarea afacerilor, cum ar fi spații de lucru colective sau centre de afaceri.

Acestea sunt doar câteva exemple de acțiuni care pot face parte dintr-o inițiativă tematică privind antreprenoriatul rural. Scopul final ar trebui să fie stimularea dezvoltării economice durabile în aceste comunități, contribuind astfel la reducerea disparităților între zonele urbane și cele rurale și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din mediul rural.

Tinerii din mediul rural preferă afaceri comerciale și financiare, și ori de câte ori au posibilitatea se străduiesc să miargă la muncă în oraș. În același timp analiza arată ca antreprenoriatul rural permite rezolvarea problemelor din zonele rurale., îmbunătățirea calității serviciilor de nevoi casnice și confortabile, utilizarea resurselor locale.

Actualmente apreciem sprijinul mic care este , dar care oferă pentru antreprenorilor ce doresc să finanțeze tranziția companiilor lor către modele de afaceri sustenabile și competitive pe piața europeană este esențial pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă și pentru consolidarea poziției lor în piața globală. Sintetizăm următoarele:

Antreprenorii pot beneficia de diverse programe de finanțare oferite de Uniunea Europeană, cum ar fi Horizon Europe, Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Programul LIFE. Aceste fonduri sprijină proiecte inovatoare și sustenabile, facilitând tranziția către practici de afaceri ecologice.

Există o gamă largă de instrumente financiare, creditele și fondurile de investiții sustenabile, care pot fi utilizate pentru a finanța inițiative de sustenabilitate. Acestea oferă condiții avantajoase și pot atrage investitori interesați de impactul pozitiv asupra mediului.

Accesul la consultanți specializați și la asistență tehnică este crucial pentru dezvoltarea și implementarea strategiilor de sustenabilitate. Programele de mentorat, atelierile și seminariile pot oferi îndrumare practică și expertiză în domenii precum eficiența energetică, gestionarea resurselor și inovarea durabilă.

Formarea de parteneriate cu alte companii, instituții academice și organizații nonguvernamentale poate facilita schimbul de cunoștințe și resurse, accelerând astfel tranziția către practici de afaceri mai sustenabile. Inițiativele de colaborare pot, de asemenea, deschide noi oportunități de finanțare și inovare.

Un cadru legislativ și de reglementare care susține sustenabilitatea poate oferi stimulente pentru companii să adopte practici ecologice. Reglementările clare și previzibile pot reduce incertitudinea și pot încuraja investițiile în tehnologii verzi.

Programele de educație și formare continuă sunt esențiale pentru a crește competențele antreprenorilor și ale angajaților în domeniul sustenabilității. Cursurile de formare profesională și inițiativele de învățare pe tot parcursul vieții pot asigura că personalul este pregătit să implementeze și să gestioneze practici durabile.

Investițiile în cercetare și dezvoltare sunt esențiale pentru a descoperi noi soluții sustenabile și pentru a îmbunătăți eficiența proceselor existente. Antreprenorii trebuie să

fie deschiși la adoptarea noilor tehnologii și la explorarea inovațiilor care pot reduce impactul asupra mediului.

Prin accesul la finanțare adecvată, asistență tehnică, colaborări strategice și un cadru legislativ favorabil, antreprenorii pot naviga mai eficient tranziția către modele de afaceri sustenabile. Acest lucru nu doar că le va permite să rămână competitivi pe piața europeană, dar va contribui și la un viitor mai verde și mai durabil.

Pe fondul influenței masive a factorilor nefavorabili inerenți zonelor rurale, activitatea antreprenorială, care este pilonul unei economii de piață, s-a dovedit a fi cea mai vulnerabilă și, în același timp, cea mai flexibilă și mai receptivă la schimbările sociale care au loc în zonele rurale. Atunci când se examinează problema flexibilității activității de afaceri moderne în zonele rurale, este necesar să se țină cont de faptul că aceasta vizează nu numai bunăstarea locuitorilor din mediul rural, ci ia în considerare și interesele generale, inclusiv zonele urbane cu populație. Odată cu apariția infecției cu coronavirus în 2020, s-au intensificat procesele de „hibridizare” rural-urban, care s-au manifestat atât în mediul urban, cât și în mediul rural în raport cu cererea de locuri de muncă, ocuparea generală a forței de muncă și tipurile prioritare de activități comerciale.

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) reprezintă fundamentul economiei Republicii Moldova, constituind 98% din totalul firmelor și oferind aproximativ 10 locuri de muncă pe fiecare. Aceste IMM-uri sunt esențiale pentru dezvoltarea economică, atât în mediul urban cât și în cel rural. De asemenea, finanțările externe sunt vitale pentru dezvoltarea acestor întreprinderi și, implicit, pentru economia națională. Un obiectiv central al țării este atragerea și facilitarea investițiilor străine directe, pentru a stimula o dezvoltare economică echilibrată în diferite regiuni și a reduce disparitățile regionale, contribuind astfel la crearea de noi locuri de muncă.

Totuși, Uniunea Europeană a subliniat că Republica Moldova trebuie să accelereze eforturile în combaterea corupției și să reformeze sistemul judiciar. UE și-a reafirmat angajamentul de a susține țara în stabilizarea macroeconomică și financiară, în baza reformelor esențiale asumate de Republica Moldova în cadrul programelor de asistență macrofinanciară.

Experții sugerează că pentru a depăși criza actuală, Republica Moldova trebuie să se bazeze pe atragerea de investiții străine, sprijinite de competitivitate și de o forță de muncă bine pregătită. În acest context, este necesar ca mediul de afaceri din țară să beneficieze de libertate economică și de un sistem fiscal favorabil pentru IMM-uri și pentru investitorii străini. Un climat economic favorabil este esențial pentru atragerea de investiții.

Raportul Comisiei Europene privind implementarea legislației europene de către Republica Moldova arată că țara se află într-o fază incipientă în 12 domenii și într-un stadiu moderat în trei domenii, având un anumit grad de pregătire în alte șapte. Pentru a deveni membră a Uniunii Europene, Republica Moldova trebuie să implementeze reforme în 35 de domenii.

Pe partea pozitivă, obținerea statutului de țară candidată pentru aderarea la UE reprezintă un eveniment semnificativ. De asemenea, creșterea suportului financiar extern va contribui la dezvoltarea meritată a Republicii Moldova.

Bibliografie

1. Doctorand, V. IOSUD-UNIVERSITATEA "DUNĂREA DE JOS" DIN GALAȚI Școala doctorală de Științe Fundamentale și Inginerești REZUMAT CERCETĂRI PRIVIND IMPACTUL APLICĂRII SUBVENȚIILOR ȘI CREDITULUI AGRICOL ASUPRA DEZVOLTĂRII SPAȚIULUI RURAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA.
2. României, A.; De Cercetare, R. ACADEMIA ROMÂNĂ FILIALA TIMIȘOARA CENTRUL DE CERCETĂRI PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ "STRATEGII DE DEZVOLTARE RURALĂ DURABILĂ ÎN ZONA MONTANĂ A BANATULUI. STUDIU DE CAZ: DEPRESIUNEA ALMĂJULUI, JUD. CARAȘ-SEVERIN."
3. Administrarea Publică Revistă metodico-științifică trimestrială iulie-septembrie 2013 nr. 3 (79).
4. Guvernul Republicii Moldova Academia de Administrare Publică TEORIA ȘI PRACTICA ADMINISTRĂRII PUBLICE.
5. Cancelaria de Stat | Guvernul Republicii Moldova Available online: <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/agenda-de-dezvoltare-durabila-2030> (accessed on Jul 1, 2024).
6. PLAN NAȚIONAL DE DEZVOLTARE pentru anii 2024-2026 INTRODUCERE.
7. NSDI Acasă - Inds Available online: <https://inds.gov.md/ro/nsdi-homepage-ro/> (accessed on Aug 28, 2024).
8. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova Available online: <https://statistica.gov.md/ro> (accessed on Jul 16, 2024).
9. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare va susține agenda de modernizare a Republicii Moldova | GVERNUL REPUBLICII MOLDOVA Available online: <https://gov.md/ro/content/programul-natiunilor-unite-pentru-dezvoltare-va-sustine-agenda-de-modernizare-republicii> (accessed on Jul 30, 2024).
10. Dezvoltarea IMM in Domeniul Turismului - Consultanta Fonduri Europene Moldova Available online: <https://egrant.md/dezvoltarea-imm-in-domeniul-turismului/> (accessed on Aug 28, 2024).
11. Dezvoltare rurală Comisia Europeană Available online: <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/rural-development> (accessed on Apr 1, 2021).
12. of the Commission Implementing Decision on the on the Annual Action Programme in favour of the Republic of Moldova for 2020 Action Document for EU4Moldova: Local Communities Annual Programme/Measure.
13. Marele impas în Europa. Ce poate face România? - Google Books Available online: https://www.google.ro/books/edition/Marele_impas_în_Europa_Ce_poate_face_Ro/Yy2TDwAAQBAJ?hl=ro&gbpv=1&dq=Fondul+Monetar+International,+2011&pg=PT216&printsec=frontcover (accessed on Aug 27, 2024).
14. "REPUBLICA OFFSHORE."
15. Olaru, S. The Strategy and the Reasons of the Republic of Moldova's Association with European Union. *Procedia Econ. Financ.* **2014**, *16*, 381–390, doi:10.1016/S2212-5671(14)00817-X.
16. Ministerul Finanțelor | Available online: <https://www.mf.gov.md/ro> (accessed on

Aug 27, 2024).

17. Teoria integrării economice - Bela Balassa - Google Cărți Available online: https://books.google.ro/books/about/The_Theory_of_Economic_Integration.html?id=fKKaAAAAIAAJ&redir_esc=y (accessed on Aug 27, 2024).
18. Editorial de Victoria Bucătaru: Cu cât mai multe căi, cu atât mai puțină euro-integrare - Asociația pentru Politica Externă din Moldova Available online: <http://www.ape.md/2018/12/editorial-de-victoria-bucataru-cu-cat-mai-multe-cai-cu-atat-mai-putina-euro-integrare/> (accessed on Jul 17, 2024).
19. FMI a ajuns la un acord la nivel de experți cu R. Moldova în contextul ultimei evaluări Available online: <https://moldova.europalibera.org/a/fmi-a-ajuns-la-un-acord-la-nivel-de-experti-cu-r-moldova-in-contextul-ultimei-evaluari/32965330.html> (accessed on Aug 29, 2024).
20. Republica Moldova: Probleme alese Available online: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2023/12/19/Republic-of-Moldova-Selected-Issues-542621> (accessed on Jul 17, 2024).
21. Tehnicii, D. Evaluarea Dezvoltării Socio-Economice, CARTE DE FUNDAMENTARE 2: Metode și Tehnici Analiza multicriterială Analiza multicriterială. **2009**.
22. Agriculturii, M.; Rurale, D. m a t i c ă N r. 2 4 , A N I I UNITATE ȘI DIVERSITATE ÎN SATUL ROMÂNESC.
23. (PDF) Cercetare operațională comunitară: OR și gândirea sistemelor pentru dezvoltarea comunității Available online: https://www.researchgate.net/publication/43527065_Community_Operational_Research_OR_and_Systems_Thinking_for_Community_Development (accessed on Apr 1, 2021).
24. ESBG-Lloyds TSB-UEAPME. Basel II for SMEs. SME Toolkit. Available from: http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/getdocument.cfm?doc_id=1008
25. European Commission (EC, 2010). European SMEs under pressure. Annual Report on EU Small and Medium-sized Enterprises 2009. Available from: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/dgentr_annual_report2010_100511.pdf
26. European Commission DG Enterprise (EC 2011). Are EU SMEs recovering from the crisis? Annual Report on EU Small and Medium sized Enterprises 2010/2011. Available from: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/2010_2011/are_the_eus_smes_recovering.pdf
24. European Commission Joint Research Centre (EC JRC, 2011). Measuring EU performance on the Small Business Principles-Methodology.
25. European Commission, DG Enterprise and Industry. SME's access to finance. Survey 2011. <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/data/#h2-1>
26. European Foundation Centre (EFC, 2004). Rural Development Funding. An INSPIRE and European Foundation Centre Initiative Mapping Project ESGB (2007). Microcredit in Europe – Experiences of Savings Banks. (http://www.esbg.eu/uploadedFiles/Publications_and_Research_%28ESBG_only%29/rochure%20screen%20view.pdf)
27. European Union Directorate General for Agriculture and Rural Development (EU DG AGRI, 2009). Rural Development in the European Union. Statistical and Economic Information. Report 2009. Retrieved from: http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/rurdev2009/index_en.htm

28. EVEA (2010). Developing rural enterprise in Estonia: Opportunities and obstacles. Available from: http://enrd.ec.europa.eu/events-and-meetings/nrn-meetings/en/9th-nrn-meeting_en.cfm
29. Facilitarea comunității a structurării problemelor și a proceselor de luare a deciziilor: experiențe din programul UE LEADER + - ScienceDirect [WWW Document], n.d. URL
30. FAOSTAT [WWW Document], n.d. URL <https://www.fao.org/faostat/en/#data/SCL>
31. Fitch Training. SME Corporate Credit Analysis. <http://www.fitchtraining.com/en/course/917/sme-corporate-credit-analysis.aspx>
32. http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/2010_2011/jrc_methodology_and_assessment_on_sba.pdf
33. Programul Comun de Dezvoltare Locală Întegrată/ www.undp.md
34. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare va susține agenda de modernizare a Republicii Moldova | GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA [WWW Document], n.d. URL <https://gov.md/ro/content/programul-natiunilor-unite-pentru-dezvoltare-va-sustine-agenda-de-modernizare-republicii>
35. Proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012-2020 – „Moldova 2020”// www.particip.gov.md
36. Republica Moldova: Probleme alese [WWW Document], n.d. URL <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2023/12/19/Republic-of-Moldova-Selected-Issues-542621>
37. The World Bank (2007.), Agriculture and Rural Development Discussion Paper 34. Community-based Financial Organizations: A Solution to Access in Remote Rural Areas? Available from: <http://siteresources.worldbank.org/INTARD/Resources/combasedfinance.pdf>
38. Amano, R.A., Wirjanto, T.S., 1996. Intertemporal substitution, imports and the permanent income model. J. Int. Econ. 40, 439–457. [https://doi.org/10.1016/0022-1996\(95\)01418-7](https://doi.org/10.1016/0022-1996(95)01418-7)
39. Almeida, M.; Loupa-Ramos, I.; Menezes, H.; Carvalho-Ribeiro, S.; Guiomar, N.; Pinto-Correia, T. Urban population looking for rural landscapes: Different appreciation patterns identified in Southern Europe. Land use policy 2016, 53, 44–55, doi:10.1016/J.LANDUSEPOL.2015.09.025.
40. Almeida, M.; Loupa-Ramos, I.; Menezes, H.; Carvalho-Ribeiro, S.; Guiomar, N.; Pinto-Correia, T. Urban population looking for rural landscapes: Different appreciation patterns identified in Southern Europe. Land use policy 2016, 53, 44–55, doi:10.1016/J.LANDUSEPOL.2015.09.025.
41. Alonso, G.C.; Masot, A.N. Towards Rural Sustainable Development? Contributions of the EAFRD 2007–2013 in Low Demographic Density Territories: The Case of Extremadura (SW Spain). Sustain. 2017, Vol. 9, Page 1173 2017, 9, 1173, doi:10.3390/SU9071173.
42. Alonso, G.C.; Masot, A.N. Towards Rural Sustainable Development? Contributions of the EAFRD 2007–2013 in Low Demographic Density Territories: The Case of Extremadura (SW Spain). Sustain. 2017, Vol. 9, Page 1173 2017, 9, 1173, doi:10.3390/SU9071173.
43. Antónia, M.; De Almeida, P. Territorial inequalities: depopulation and local development policies in the Portuguese rural world ager Revista de Estudos sobre Despoblación y Desarrollo Rural Journal of Depopulation and Rural Development Studies., doi:10.4422/ager.2016.08.

44. Antónia, M.; De Almeida, P. Territorial inequalities: depopulation and local development policies in the Portuguese rural world *ager Revista de Estudos sobre Despoblación y Desarrollo Rural Journal of Depopulation and Rural Development Studies.*, doi:10.4422/ager.2016.08.
45. Aurelia B. E.Mihaela T. T. *Annals of Faculty of Economics* (2011)
46. Bantuș A. Delimitări conceptuale ale modalităților de înfăptuire a administrației publice locale// *Revista Administrarea Publică* nr.3, 2011. – P.42
47. Băjenaru C. Rolul administrației publice în furnizarea bunăstării sociale. – București: ICCV, 2003. – P.197
48. Bjerke, L.; Mellander, C. Moving home again? Never! The locational choices of graduates in Sweden. *Ann. Reg. Sci.* 2016 593 2016, 59, 707–729, doi:10.1007/S00168-016-0777-2.
49. Bjerke, L.; Mellander, C. Moving home again? Never! The locational choices of graduates in Sweden. *Ann. Reg. Sci.* 2016 593 2016, 59, 707–729, doi:10.1007/S00168-016-0777-2.
50. Bogus A. Reformarea administrației publice în Republica Moldova// *Administrație și management public* nr.6, 2006 – P.36
51. Catalin Andrei, L., n.d. Integrarea economica, intre concept si incheiere.Cristea, D.S.,
52. Chen, C., Chen, G., Yao, S., 2012. Do imports crowd out domestic consumption? A comparative study of China, Japan and Korea. *China Econ. Rev.* 23, 1036–1050. <https://doi.org/10.1016/J.CHIECO.2012.05.006>
53. Collantes, F.; Pinilla, V.; Sáez, L.A.; Silvestre, J. Reducing Depopulation in Rural Spain: The Impact of Immigration. *Popul. Space Place* 2014, 20, 606–621, doi:10.1002/PSP.1797.
54. Collantes, F.; Pinilla, V.; Sáez, L.A.; Silvestre, J. Reducing Depopulation in Rural Spain: The Impact of Immigration. *Popul. Space Place* 2014, 20, 606–621, doi:10.1002/PSP.1797.
55. Di Figlia, L. Turnaround: abandoned villages, from discarded elements of modern Italian society to possible resources. <https://doi.org/10.1080/13563475.2016.1186530> 2016, 21, 278–297, doi:10.1080/13563475.2016.1186530.
56. Di Figlia, L. Turnaround: abandoned villages, from discarded elements of modern Italian society to possible resources. <https://doi.org/10.1080/13563475.2016.1186530> 2016, 21, 278–297, doi:10.1080/13563475.2016.1186530.
57. Dîncă D. Deconcentrarea serviciilor publice// *Revista de analiză și informare politică „Cadran politic”* nr.25, 2005
58. Dîncă D. Servicii publice și dezvoltare locală. – București: Editura Lumina Lex, 2008. – 192 p.
59. Editorial de Victoria Bucătaru: Cu cât mai multe căi, cu atât mai puțină euro-integrare - Asociația pentru Politica Externă din Moldova [WWW Document], n.d. URL <http://www.ape.md/2018/12/editorial-de-victoria-bucataru-cu-cat-mai-multe-cai-cu-atat-mai-putina-euro-integrare/> (accessed 7.17.24).
60. Elements For A Model Of Entrepreneurial School For Women In Rural Areas Of Romania
61. Farid, M., 2005. Organizational attributes of nonprofit intrapreneurship: An empirical study. *Acad. Entrep. J.* 11.
62. FINANCIAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY GROWTH TT - Comunicarea financiară în contextul creșterii responsabilității sociale a companiilor Avram A.Nicolescu A.[...]Dan R. L. *Amfiteatru Economic* (2019)

- 63.** Fischer, T. Aging population in change-a crucial challenge for structurally weak rural areas in Austria. *Eur. Countrys.* 2014, 6, 9–17, doi:10.2478/EUCO-2014-0002.
- 64.** Fischer, T. Agîng population în change-a crucial challenge for structurally weak rural areas în Austria. *Eur. Countrys.* 2014, 6, 9–17, doi:10.2478/EUCO-2014-0002.
- 65.** Fortescu; Thibaud de Un espace de montagne en dépeuplement : nouvelles dynamiques et stratégies de revitalisation dans l'Alpujarra granadina (Andaloușie). <http://journals.openedition.org/eps> 2016, doi:10.4000/EPS.6149.
- 66.** Fortescu; Thibaud de Un espace de montagne en dépeuplement : nouvelles dynamiques et stratégies de revitalisation dans l'Alpujarra granadina (Andalousie). <http://journals.openedition.org/eps> 2016, doi:10.4000/EPS.6149.
- 67.** Geană Gh. Comunitate. – București: editura Babel, 1993. – 566 p.
- 68.** Hansen, H.K.; Aner, L.G. On the location dynamics of highly educated people migrating to peripheral regions of Denmark. *Popul. Space Place* 2017, 23, e2076, doi:10.1002/PSP.2076.
- 69.** Hansen, H.K.; Aner, L.G. On the location dynamics of highly educated people migrating to peripheral regions of Denmark. *Popul. Space Place* 2017, 23, e2076, doi:10.1002/PSP.2076.
- 70.** Hedlund, M.; Carson, D.A.; Eimermann, M.; Lundmark, L. Repopulating and revitalising rural Sweden? Re-examining immigration as a solution to rural decline. *Geogr. J.* 2017, 183, 400–413, doi:10.1111/GEOJ.12227.
- 71.** Hedlund, M.; Carson, D.A.; Eimermann, M.; Lundmark, L. Repopulating and revitalising rural Sweden? Re-examining immigration as a solution to rural decline. *Geogr. J.* 2017, 183, 400–413, doi:10.1111/GEOJ.12227.
- 72.** Heley, J.; Jones, L. Growing older and social sustainability: considering the 'serious leisure' practices of the over 60s in rural communities. <http://dx.doi.org/10.1080/14649365.2012.762985> 2013, 14, 276–299, doi:10.1080/14649365.2012.762985.
- 73.** Heley, J.; Jones, L. Growing older and social sustainability: considering the 'serious leisure' practices of the over 60s în rural communities. <http://dx.doi.org/10.1080/14649365.2012.762985> 2013, 14, 276–299, doi:10.1080/14649365.2012.762985.
- 74.** <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0377221709001982#sec3> (accessed 3.31.21).
- 75.** Huning, S.; Bens, O.; Hüttl, R.F.; Wandel, D.; Erde, D. Demographic Change beyond the Urban-Rural Divide: Re-Framing Spatial Differentiation in the Context of Migration Flows and Social Networks. *DIE ERDE – J. Geogr. Soc. Berlin* 2012, 143, 153–172.
- 76.** Huning, S.; Bens, O.; Hüttl, R.F.; Wandel, D.; Erde, D. Demographic Change beyond the Urban-Rural Divide: Re-Framing Spatial Differentiation în the Context of Migration Flows and Social Networks. *DIE ERDE – J. Geogr. Soc. Berlin* 2012, 143, 153–172.
- 77.** Institutul Național de Statistică INSSE - Baze de date statistice - TEMPO-Online serii de timp.
- 78.** Integrarea conoășterii locale și a inovării locale în politicile de dezvoltare pentru o agricultură durabilă Adrian G. M. *Journal of Central European Agriculture* (2008)
- 79.** Kakaš, A.; Bleha, B. Post-communistic transformation and population ageing versus the changing migratory patterns of seniors: The case of the Slovak Republic. *Acta Univ. Carolinae, Geogr.* 2017, 52, 73–88, doi:10.14712/23361980.2017.6.

80. Kakaš, A.; Bleha, B. Post-communistic transformation and population ageing versus the changing migratory patterns of seniors: The case of the Slovak Republic. *Acta Univ. Carolinae, Geogr.* 2017, 52, 73–88, doi:10.14712/23361980.2017.6.
81. Klufová, R. Current delimitation and typology of the Czech countryside and its importance for rural development. *East. Eur. Countrys.* 2016, 22, 229–251, doi:10.1515/EEC-2016-0011.
82. Klufová, R. Current delimitation and typology of the Czech countryside and its importance for rural development. *East. Eur. Countrys.* 2016, 22, 229–251, doi:10.1515/EEC-2016-0011.
83. Latocha, A. Wyludnione wsie w Sudetach. I co dalej? *Prz. Geogr.* 2013, 85, 373–396, doi:10.7163/PRZG.2013.3.3.
84. Latocha, A. Wyludnione wsie w Sudetach. I co dalej? *Prz. Geogr.* 2013, 85, 373–396, doi:10.7163/PRZG.2013.3.3.
85. Laubadere Andre de, Venezia Jean Claude, Gaudement Yves. *Traite de droit administratif*, 14 edition. – Paris: L.G.D.J., 1996. – 1027 p.
86. Lesthaeghe, R. The Unfolding Story of the Second Demographic Transition. *Popul. Dev. Rev.* 2010, 36, 211–251, doi:10.1111/J.1728-4457.2010.00328.X.
87. Lesthaeghe, R. The Unfolding Story of the Second Demographic Transition. *Popul. Dev. Rev.* 2010, 36, 211–251, doi:10.1111/J.1728-4457.2010.00328.X.
88. Magdalena, T.R.M., Zamfir, C.G., Adrian, T.R., Adrian, Z.G., Stefan-Mihai, P., Dumitru, N., 2020. Perspectives of the Moldavian agricultural sector by using a custom-developed analytical framework. *Sustain.* 12. <https://doi.org/10.3390/SU12114671>
89. Martínez-Filgueira, X.; Peón, D.; López-Iglesias, E. Intra-rural divides and regional planning: an analysis of a traditional emigration region (Galicia, Spain). <https://doi.org/10.1080/09654313.2017.1319465> 2017, 25, 1237–1255, doi:10.1080/09654313.2017.1319465.
90. Martínez-Filgueira, X.; Peón, D.; López-Iglesias, E. Intra-rural divides and regional planning: an analysis of a traditional emigration region (Galicia, Spain). <https://doi.org/10.1080/09654313.2017.1319465> 2017, 25, 1237–1255, doi:10.1080/09654313.2017.1319465.
91. Matei L., Anghelescu S. *Dezvoltare Locală, concepte și mecanisme*. – București: editura Economica, 2009. – 243 p.
92. Meijer, M.; Syssner, J. Getting ahead in depopulating areas - How linking social capital is used for informal planning practices in Sweden and The Netherlands. *J. Rural Stud.* 2017, 55, 59–70, doi:10.1016/J.JRURSTUD.2017.07.014.
93. Meijer, M.; Syssner, J. Getting ahead în depopulating areas - How linking social capital is used for informal planning practices în Sweden and The Netherlands. *J. Rural Stud.* 2017, 55, 59–70, doi:10.1016/J.JRURSTUD.2017.07.014.
94. Nation Branding: Toward an Agenda for Critical Research. *Int. J. Commun.* 2011.
95. Nation Branding: Toward an Agenda for Critical Research. *Int. J. Commun.* 2011.
96. Novotná, M.; Preis, J.; Kopp, J.; Bartoš, M. Migrační změny v rurálních regionech České Republiky: Stav a perspektivy. *Morav. Geogr. Reports* 2013, 21, 37–54, doi:10.2478/MGR-2013-0015.
97. Novotná, M.; Preis, J.; Kopp, J.; Bartoš, M. Migrační změny v rurálních regionech České Republiky: Stav a perspektivy. *Morav. Geogr. Reports* 2013, 21, 37–54, doi:10.2478/MGR-2013-0015.
98. Olaru, S., 2014. The Strategy and the Reasons of the Republic of Moldova's Association with European Union. *Procedia Econ. Financ.* 16, 381–390. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(14\)00817-X](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(14)00817-X)

- 99.** Paniagua, A. Spatial and individual resistance(s) in depopulated and remote rural areas. <http://dx.doi.org/10.1080/13562576.2017.1355874> 2017, 21, 303–317, doi:10.1080/13562576.2017.1355874.
- 100.** Paniagua, A. Spatial and individual resistance(s) în depopulated and remote rural areas. <http://dx.doi.org/10.1080/13562576.2017.1355874> 2017, 21, 303–317, doi:10.1080/13562576.2017.1355874.
- 101.** Perpar, A.; Kovačič, M. Typology and development characteristics of rural areas in Slovenia. *Delta* 2002, 85–99, doi:10.4312/DELA.17.85-99.
- 102.** Perpar, A.; Kovačič, M. Typology and development characteristics of rural areas in Slovenia. *Delta* 2002, 85–99, doi:10.4312/DELA.17.85-99.
- 103.** Platon M. *Administrația publică – curs universitar*. – Chișinău: editura Universal, 2007. – 928 p.
- 104.** Pohoăță I. *Strategii și politici europene de dezvoltare durabilă – Iași: Centrul de Studii Europene*. – 120 p.
- 105.** Popa V. Efectele descentralizării: rolul reprezentantului guvernului în unitățile administrativ-teritoriale// *Politică publică IDIS „Viitorul”*, 2008. – 71 p.
- 106.** Punziano, G.; Urso, G. Local development strategies for inner areas in Italy. A comparative analysis based on plan documents. *Ital. J. Plan. Pract.* 2016, 6, 76–
- 107.** Responsabilități și limite ale acțiunilor administrației locale față de utilizatorii serviciilor publice de planificare și dezvoltare teritorială durabilă în România Suditu B.Nae M.[...]Gheorghilaș A. *Amfiteatru Economic* (2014)
- 108.** Roșcovan M. *Dezvoltarea economică locală// Management și guvernare urbană*. – P.15
- 109.** Sobotka, T.; Zeman, K.; Kantorová, V. Demographic Shifts in the Czech Republic after 1989: A Second Demographic Transition View. *Eur. J. Popul. / Rev. Eur. Démographie* 2003 193 2003, 19, 249–277, doi:10.1023/A:1024913321935.
- 110.** Stonawská, K.; Vaishar, A. Differentiation and typology of the Moravian countryside. *Eur. Countrys.* 2018, 10, 127–140, doi:10.2478/EUCO-2018-0008.
- 111.** Todaro M. *Economic development*. – London: editura Longman, 1997. – 801 p.
- 112.** Utilizarea indicatorilor de dezvoltare durabilă în managementul calității serviciilor. *Studiu de caz: Veolia environnement Seichea F. C. Amfiteatru Economic* (2009)
- 113.** Vaishar, A.; Šťastná, M.; Zapletalová, J.; Nováková, E. Is the European countryside depopulating? Case study Moravia. *J. Rural Stud.* 2020, 80, 567–577, doi:10.1016/J.JRURSTUD.2020.10.044.
- 114.** Vaishar, A.; Šťastná, M.; Zapletalová, J.; Nováková, E. Is the European countryside depopulating? Case study Moravia. *J. Rural Stud.* 2020, 80, 567–577, doi:10.1016/J.JRURSTUD.2020.10.044.
- 115.** Vida I. *Puterea executivă și Administrația Publică*. – București, 1994. – 223 p.

ARTICOLE PUBLICATE

1. Ludmila MOGILDEA, **Ina MOGILDEA**, Constanta Laura AUGUSTIN (ZUGRAVU), Gheorghe Adrian ZUGRAVU, Agri-food Competition Trends in EU and the USA, Review” to the 38th IBIMA International Conference, Seville, Spain has been accepted for publication and presentation at the conference. The paper will be included in the conference proceedings (ISBN: 978-0-9998551-7-1) and (ISSN: 2767-9640).

2. IBIMA Publishing
Communications of International Proceedings
<https://ibimapublishing.com/p-articles/40AGRI/2022/4045222/>
Vol. 2022 (9), Article ID 4045222
General And Specific Considerations Regarding Non-Agricultural Activities In Chişinău District, Republic of Moldova "
Communications of International Proceedings, Vol. 2022 (9), Article ID 4045222
General And Specific Considerations Regarding Non-Agricultural Activities In Chişinău District, Republic of Moldova*
I.M.A.D.R., “Dunărea de Jos” University of Galaţi, 80008, Galaţi, Romania
Presented at the 40th IBIMA International Conference, 23-24 November 2022, Seville, Spain Copyright © 2022. **Ina Mogildea**, Ludmila Mogildea, Gheorghe Adrian Zugravu and Maria Magdalena Turek Rahoveanu.

3. IBIMA Publishing
Communications of International Proceedings
<https://ibimapublishing.com/p-articles/41ISM/2023/4116223/>
Vol. 2023 (5), Article ID 4116223
“ Digital Transformation Policy and Strategy of the Republic of Moldova”
Communications of International Proceedings, Vol. 2023 (5), Article ID 4116223, <https://doi.org/10.5171/2023.4116223>
Digital Transformation Policy and Strategy of the Republic of Moldova
“Dunărea de Jos” University of Galaţi, Romania
Presented at the 41st IBIMA International Conference, 26-27 June 2023, Granada, Spain
Copyright © 2023. Ludmila MOGILDEA, **Ina MOGILDEA**, Constanta Laura ZUGRAVU and Gheorghe Adrian ZUGRAVU

4. IBIMA Publishing
Journal of Internet and e-Business Studies
<https://ibimapublishing.com/articles/JIEBS/2021/259875/>
Vol. 2021 (2021), Article ID 259875, 7 pages, ISSN: 2169-0391
DOI: 10.5171/2021.259875
" The Review of Antitrust Practices in The Digital Economy", Journal of Internet and e-Business Studies, Vol. 2021 (2021), Article ID 259875, DOI: 10.5171/2021.259875
“Dunărea de Jos” University of Galaţi, Romania
Received date:17 February 2021; Accepted date:14 July 2021; Published date: 14 December 2021
Academic Editor: Andreea Claudia Serban
Copyright © 2021. Ludmila MOGILDEA, **Ina MOGILDEA**, Constanta Laura AUGUSTIN (ZUGRAVU) and Gheorghe Adrian ZUGRAVU. Distributed under Creative Commons Attribution 4.0 International CC-BY 4.0

5. Mogîldea LUDMILA, Saghin (Dima) LOREDANA ADRIANA*, Guțan VIORICA, Zugravu CONSTANTA LAURA, **Mogîldea INA**, Ionica SOARE, Zugravu GHEORGHE ADRIAN, Research on competition on the market of agro-food products in the Republic of Moldova, Analele Universitatii "Dunarea de Jos" din Galati, Fascicola I. Economie si Informatica Aplicata, Print ISSN 1584-0409 Online ISSN 2344-441X, nr 3, 2924;
6. SMART VILLAGE – smart solution for sustainable development in the South East Region Dobrotă Liviu Marian, Mădălina Serban, **Ina Mogildea**, Maria Magdalena Turek Rahoveanu, IMADR, “Dunărea de Jos” University of Galați, 80008, Galați, Romania
7. **Ina Mogildea**, Ludmila Mogildea, Maria Magdalena Turek Rahoveanu, Entrepreneurship Development Perspectives in the Republic of Moldova. Case Study – Central Region, Journal of Agriculture and Rural Development Studies, Volume 1 – Issue 1, ISSN – Online 3061-2756
8. Dr. Maria Magdalena Turek Rahoveanu, Dr. **Ina Mogildea** and Dr. Turek Rahoveanu Adrian, “Research on the Development Prospects of Entrepreneurial Activities at the Level of the Central Region, Republic of Moldova” to the 44th IBIMA International Conference, Granada, Spain has been accepted for publication and presentation at the conference. The paper will be included in IBIMA official Conference Proceedings (ISSN 2767-9640) and (ISBN) as a full paper. In addition to publishing the paper in the conference proceedings, the full paper, after addressing review comments, will be published in a special issue at “Communications of International Proceedings” ISSN: 2994-2403 published by IBIMA publishing, USA. Journal’s website: <https://ibimapublishing.com/communication-of-international-proceedings/>
9. Jurnal of Agriculture and Rural Development Studies, Volume 1-Issue 1
ISSN-Online 3061-2756
Entrepreneurship Development Perspectives in the Republic of Moldova.
Case Study-Central Region.
Accepted August 2024, Available on line August 2024, JEL Classification:
010,013,M21
2024 JARDS
DOI www.doi.org/10.35219/jards.2024.1.10
Ina Mogildea, Ludmila Mogildea, Maria Magdalena Turek Rahoveanu